ברוך שאמר
משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשת וארא – 'פרעה הקטן' – שנת תשע"א.

פרשת וארא – ה' צְבָאוֹת עִמָּנוּ – שנת תשע"ו.

השיעורים נכתבו

לעילוי נשמת

ר' ברוך אטדגי בר אסתר
שמואל בן מרים
סימי בת שרה
אלי סולטן בן אסתר
יעקב אטיאס בן שמחה
רותי בת חסיבה
ניר בן פלורנס
אסתר בת עָלו
אשר רפאל בן רחל חמו
סילביה בת איידה
עדה (איידה) בת מרים
חיים מנחם בר זוהר
גאולה בת מרים
לונה בת לדיסיה

ת.נ.צ.ב.ה

להצלחת

ר' משה בן שוקת חיה ובני ביתו
! ימלא ה' כל משאלות לבם לטובה

מרדכי (מוטי) מור בן סימה

אופיר בראל בן דורה

.פנחס סוויסה וב"ב

.משפחת שטרית

המעוניינים לתרום להפצת העלון השבועי

יוכלו להתקשר:

0504-170-270

לרפואת

פנחס סוויסה
לוי בן איריס חנה
שלו ישראל חי בן לימור
ר' שמחה בן שושנה
נועם בן מיכל
אביב ישראל בן גילה
יוסף בן רות
ניתאי בן שרון
משה מזרחי בן חנה
תמר בת רחל
אברהם בן מרים
גדעון בן מרים

<u>פרשת וארא – 'פרעה הקטן' – שנת תשע"א.</u>

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת וארא. עוסקת הפרשה בשבע מתוך עשרת המכות שהכה הקב"ה את המצרים במצרים.

מצוה הקב"ה את משה רבינו ללכת אל פרעה, ומצרף אליו את אהרון הכהן.

אומרת התורה **{ז, א} וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה רְאֵה נְתַתִּיךָ אֱלֹהִים לְפַרְעֹה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ יִהְיֶה נְבִיאֶךָ: {ב} אַתָּה תְדַבֵּר אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָּ וְאַהֲרֹן אָחִיךָ יְדַבֵּר אֶל פַּרְעֹה וְשִׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ... {ח} וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר: {ט} כִּי יְדַבֵּר אֲלֵכֶם פַּרְעֹה לֵאמֹר תְּנוּ לָכֶם מוֹפֵת וְאָמַרְתָּ אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת מַטְּךָ וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַרְעֹה יְהִי לְתַנִּין.**

<u>אומר המדרש {שמות רבה, פרשה ט, אות א}</u> - **תְּנוּ לָכֶם מוֹפֵת. וְכֵן אַתָּה מוֹצֵא בְּנֹחַ אַחַר כָּל הַנִּסִּים שֶׁעָשָׂה לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּתֵּבָה וְהוֹצִיאוֹ מִמֶּנָּה אָמַר לוֹ (בראשית ט, טו): וְלֹא יִהְיֶה עוֹד הַמַּיִם לְמַבּוּל לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר, הִתְחִיל מְבַקֵּשׁ סִימָן עַד שֶׁאָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא (בראשית ט, יג): אֶת קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן, וּמַה נֹּחַ הַצַּדִּיק הָיָה מְבַקֵּשׁ סִימָן, פַּרְעֹה הָרָשָׁע עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְכֵן אַתָּה מוֹצֵא בְּחִזְקִיָּה בְּשָׁעָה שֶׁבָּא יְשַׁעְיָה וְאָמַר לוֹ (מלכים ב כ, ה): כֹּה אָמַר ה' הִנְנִי רֹפֵא לָךְ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי תַּעֲלֶה בֵּית ה', הִתְחִיל לְבַקֵּשׁ סִימָן, שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים ב כ, ח): וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּה מָה אוֹת [כי אעלה] כִּי יִרְפָּא ה' לִי וְעָלִיתִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בֵּית ה', וּמָה חִזְקִיָּהוּ הַצַּדִּיק בִּקֵּשׁ אוֹת** שהשמש הוחזרה בגללו אחורנית **, פַּרְעֹה הָרָשָׁע לֹא כָּל שֶׁכֵּן. חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה כְּשֶׁיָּרְדוּ לְכִבְשַׁן הָאֵשׁ לֹא יָרְדוּ אֶלָּא בְּסִימָן, כֵּיצַד** ? שאמרו הלל בפסח: **(תהלים קטו, א): לֹא לָנוּ ה' לֹא לָנוּ, אָמַר חֲנַנְיָה. (תהלים קטו, א): לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד, אָמַר מִישָׁאֵל. (תהלים קטו, א): עַל חַסְדְּךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ, אָמַר עֲזַרְיָה. וְגַבְרִיאֵל הָיָה עוֹנֶה אַחֲרֵיהֶן, (תהלים קטו, ב): לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה וגו'. כֵּיוָן שֶׁשָּׁגְרוּ כָּל הַלַּיְלָה בְּפִיהֶם, נָטְלוּ אוֹתוֹ סִימָן וְיָרְדוּ, וְאִם אֵין לְךָ לִלְמֹד מִכָּן לְמֹד מִמָּקוֹם אַחֵר, דִּכְתִיב (זכריה ג, ח): שְׁמַע נָא יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אַתָּה וְרֵעֶיךָ הַיֹּשְׁבִים לְפָנֶיךָ כִּי אַנְשֵׁי מוֹפֵת הֵמָּה, וּמִי הָיוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן רַבִּי שָׁלוֹם אֵלּוּ חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה שֶׁנַּעֲשָׂה לָהֶם הַסִּימָן הַזֶּה, וּמָה אִם הַצַּדִּיקִים מְבַקְּשִׁים סִימָן הָרְשָׁעִים עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.**

<u>כותב **ספר הישר**</u> – **וישכימו משה ואהרן ממחרת וילכו עד בית פרעה ומטה האלהים לקחו בידם. ויהי בבואם אל שער המלך ושני כפירי אריות סגורים שם בכבלי ברזל ואין איש יוצא ובא מפניהם, לבד מאשר יצוה המלך לבוא ויבואו אתם המלחשים ויסירו הכפירים בלחשיהם ויביאוהו למלך. וימהר משה וינף את המטה על הכפירים ויתירם ויבואו משה ואהרן בית המלך. וגם הכפירים באו אתם בשמחה וירדפו אחריהם וישמחו כאשר ישמח הכלב אל אדוניו בבואו מן השדה. ויהי כראות פרעה את הדבר הזה, ויתמה על ככה ויבהל מאד מפני השמועה כי היה תארם כתואר בני האלהים. ויאמר פרעה אל משה ואל אהרון: מה תחפצו? ויענוהו לאמר: ה' אלהי העברים שלחנו אליך לאמר שלח את עמי ויעבדוני. ויהי כשמוע פרעה את דבריהם ויירא מאד מפניהם, ויאמר אליהם: לכו היום ובאתם אלי למחר. ויעשו כדבר המלך. ויהי בלכתם וישלח פרעה ויקרא אל בלעם הקוסם ואל יונוס וימברוס בניו ואל כל המכשפים והחרטומים והיועצים אשר למלך ויבואו כולם וישבו לפני המלך** ישיבת חירום בקבינט ☺ **. ויספר להם המלך את כל הדברים אשר דיברו אליו משה ואהרון אחיו. ויאמרו החרטומים אל המלך: ואיך באו אליך האנשים מפני הכפירים האסורים בשער** איך הם הגיעו אליך, הרי יש אריות בשער שמעולם לא עבר אותם אדם ?! **ויאמר המלך: כי הניפו מטיהם על הכפירים ויתירום ויבואו אלי וגם הכפירים שמחו לקראתם כשמוח הכלב לקראת אדוניו. ויען בלעם בן בעור הקוסם את המלך לאמר: אין אלה כי אם מכשפים כמונו** אל תיבהל, הם מכשפים בדיוק כמונו. זה תרגיל מס' 17 בספר הכישופים. **ועתה שלח נא בעדם ויבואו ונבחנה אותם. ויעש המלך כן. ויהי בבוקר וישלח פרעה אל משה ואל אהרן לבוא לפני המלך. ויקחו את מטה האלהים ויבואו אל המלך וידברו לו לאמר: כה אמר ה' אלהי העברים שלח את עמי ויעבדוני. ויאמר אליהם המלך: ומי יאמין לכם כי שלוחי אלהים אתם ועל פיו באתם אלי. עתה תנו לכם מופת ואות כדבר הזה ואז יאמנו דבריכם אשר תדברו. וימהר אהרון וישלך את המטה מידו לפני פרעה ולפני עבדיו ותשב המטה לתנין. ויראו החרטומים את הדבר הזה ויעשו גם הם החרטומים כן וישליכו איש מטהו ארצה ויהיו לתנינים[1]. וישא תנין מטה אהרן את ראשו ויפתח את פיו לבלוע את תניני מטות המכשפים, ויען בלעם הקוסם ויאמר: מימי קדם היה הדבר הזה אשר יבלע תנין את רעהו ואשר יבלעו דגי הים איש את רעהו. ועתה השיבהו נא למטה כבראשונה ונשיבה גם אנחנו את מטותינו כבראשונה. והיה אם בלע מטך את מטותינו וידענו כי רוח אלהים בך, ואם אין** ואם לא תצליח, **הנה חרש** [מכשף] **אתה כמונו. וימהר אהרן וישלח ידו ויחזק בזנב התנין ויהי למטה בכפו. ויעשו גם הם החרטומים כן במטותם ויחזיקו איש בזנב תנינו ויהיו למטות כבראשונה. ויהי בשובם למטות ויבלע מטה אהרן את מטותם.**

עד כאן קטע מתוך **ספר הישר**.

[1] אומר הספורנו, שהיה הבדל בין התנין של אהרן לבין התנינים של החרטומים. של אהרן היה חי והולך. אבל של החרטומים היו רק דָּמָה ולא זזו. כי אין כישוף שיכל לתת רוח חיים בדומם.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אומרים חז"ל במדרש {שמות רבה, פרשה ט, אות ו} - **וַיִּקְרָא גַּם פַּרְעֹה לַחֲכָמִים וְלַמְכַשְּׁפִים, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הִתְחִיל פַּרְעֹה מְשַׂחֵק עֲלֵיהֶם וּמְקַרְקֵר אַחֲרֵיהֶם כְּתַרְנְגֹלֶת, וְאוֹמֵר לָהֶם, כָּךְ אוֹתוֹתָיו שֶׁל אֱלֹהֵיכֶם, בְּנֹהַג שֶׁבָּעוֹלָם בְּנֵי אָדָם מוֹלִיכִין פְּרַקְמַטְיָא לְמָקוֹם שֶׁצְּרִיכִין לָהֶם, כְּלוּם מְבִיאִין מוּרְיֵיס לְאַסְפַּמְיָא, דָּגִים לְעַכּוֹ, אֵין אַתֶּם יוֹדְעִין שֶׁכָּל הַכְּשָׁפִים בְּרְשׁוּתִי הֵן, מִיָּד שָׁלַח וְהֵבִיא תְּבִינוֹקוֹת מִן אִסְכּוֹלִי** מבתי הספר **שֶׁלָּהֶם, וְעָשׂוּ אַף הֵם כָּךְ** זרקו את המקלות והפכו להיות ג"כ נחשים, **וְלֹא עוֹד אֶלָּא קָרָא לְאִשְׁתּוֹ וְעָשְׂתָה כָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּקְרָא גַּם פַּרְעֹה, מַהוּ גַּם, שֶׁאַף לְאִשְׁתּוֹ קָרָא וְעָשְׂתָה כֵן. וַיַּעֲשׂוּ גַּם הֵם חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם, מַהוּ גַּם, אֲפִלּוּ הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל אַרְבַּע וְחָמֵשׁ שָׁנִים קָרָא וְעָשׂוּ כֵן.**

אמר פרעה למשה ואהרן: "אתם צוחקים עלי ?! זה התרגיל הראשון שלומדים אצלנו במעונות יום" ☺

מספר המדרש {ילקוט שמעוני, וארא, אות קפ"א} - **כשבאו משה ואהרן עמדו לפני פרעה והיו רואין שהם דומים למלאכי השרת, ורום קומתן כארזי לבנון, וגלגלי עיניהם דומים לגלגלי חמה, וזקנות שלהם כאשכלות תמרה, וזיו פניהם כזיו החמה, ומטה האלהים בידם שחקוק עליו שם המפורש, ודבור פיהם כאש שלהבת, מיד נפל פחדם עליהם. והיו ארבע מאות פתחים לפלטרים של פרעה, ועל כל פתח ופתח אריות ודובים וחיות רעות, ולא היתה בריה יכולה ליכנס שם, עד שהיו מאכילין אותם בשר שלא יהו מזיקין אותו. וכשבאו משה ואהרן נתקבצו כולם וסובבים ומלחכין רגליהם, והתחילו ללוותם עד שבאו לפני פרעה, וכל מלכי מזרח ומערב כשראו אותם נפל פחדם עליהם, וזיע ורתת וחלחלה אחז לפרעה ולכל היושבים לפניו, והסירו כתריהם מעל ראשיהם והשתחוו להם. באותה שעה הוצרך פרעה לנקביו ונכנס לבית הכסא, ונזדמנו לו י"ב עכברים והיו נושכים אותו בכל צד מושבו, וצעק צעקה גדולה ומרה עד ששמעו קול צעקתו גדולי המלכות. ואחר כך חזר וישב על כסאו ונתחזק לבו. אמר למשה ואהרן: מי אתם ומאין באתם ומי שגרכם אצלי? אמרו לו: אלהי העברים שלחני אליך שלח את עמי ויעבדוני. מיד אמר: לא ידעתי את ה' מעולם לא שלח לי אגרת שלום, ולא הביא לי דורון.**

קוראים את הדברים הללו, וכמה תהיות עומדים לפנינו:

אומר הקב"ה למשה רבינו – כשתבוא לפני פרעה, הוא ירצה ממך סימן שאתה שליח שלי. לכן, קח את המטה ותהפוך אותו לתנין.

משה מגיע לפרעה, עושה את התרגיל והמטה הופך לתנין. אומר לו בלעם: "זה לא תרגיל, כל הילדים אצלנו יודעים לעשות את זה ! אם תהפוך את התנין בחזרה למטה ואז הוא יבלע, אז אדע שאתה שליח אלוקים". משה הופך את התנין בחזרה למטה ובולע את שאר המטות.

לכאורה, אתה יודע עכשיו שהוא שליח אלוקים. א"כ, מה הם צריכים לעשות עכשיו ?! לעשות את בקשתם!

הוא יודע שאף בן-אדם לא ניכנס לארמון של פרעה, כי יש אריות ודובים ששומרים. באים משה ואהרן, נותנים מכה עם המטה, ולא רק שהאריות והדובים לא מזיקים להם, אלא הם שמחים לקראתם והולכים אחריהם!

אומרים חז"ל במדרש - בְּעֵת שֶׁיָּרַד יַעֲקֹב אָבִינוּ ע"ה לְמִצְרַיִם אֶל יוֹסֵף בְּנוֹ, נִפְגַּשׁ עִם פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וּבְפֶתַח בֵּית פַּרְעֹה הָיָה מֻצָּב אֱלִיל מִצְרִי מוּל מִפְתַּן דַּלְתּוֹ, וְהַפֶּתַח הָיָה נָמוּךְ בְּמֻיָּחָד, כְּדֵי שֶׁכָּל מִי שֶׁיִּכָּנֵס אֵלָיו מִיָּד יִשְׁתַּחֲוֶה לַפֶּסֶל. אוּלָם לְכְשֶׁהִגִּיעַ יַעֲקֹב אָבִינוּ לְפֶתַח הַבַּיִת נַעֲשָׂה נֵס, וּמַשְׁקוֹף הַבַּיִת גָּבַהּ וְיַעֲקֹב אָבִינוּ נִכְנַס זָקוּף, וְזֶה מַה שֶּׁכָּתוּב ''וַיַּעֲמֵדֵהוּ לִפְנֵי פַּרְעֹה'' - שֶׁנִּכְנַס זָקוּף וְלֹא הִתְכּוֹפֵף כך היה גם כן עם משה רבינו ע"ה בשעה שבא לפני פרעה, גבה המשקוף לגובה קומתו של משה {עשר אמות}, וכמו שכתוב **{ח, טז} וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פַּרְעֹה.**

מן הסתם, אם המשקוף התרומם, אז גם כל הארמון היה צריך להתרומם!

פרעה רואה שנכנסים שני אנשים, ובינתיים נופלים בלוקים מסביב - "מי אתם ?!"

"מי אנחנו ?! ראית שרק נכנסנו התחילו ליפול בלוקים - רק נכנסנו וכל האריות אחרינו - ביקשת אותות, עשינו לך!"

אמר פרעה: "בסדר גמור, אני לא משחרר !!!"

"לא משחרר ?! בסדר גמור - ממשיכים בהופעה" ☺

מגיעה מכת הדם, אומרת התורה: **{ז, כ} וַיַּעֲשׂוּ כֵן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' וַיָּרֶם בַּמַּטֶּה וַיַּךְ אֶת הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר לְעֵינֵי פַּרְעֹה וּלְעֵינֵי עֲבָדָיו וַיֵּהָפְכוּ כָּל הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר לְדָם: {כא} וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בַּיְאֹר מֵתָה וַיִּבְאַשׁ הַיְאֹר וְלֹא יָכְלוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן הַיְאֹר וַיְהִי הַדָּם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם.**

אומרים חז"ל {שמות רבה, פרשה ט, אות י} - **אָמַר רַבִּי אָבִין הַלֵּוִי בְּרַבִּי, מִמַּכַּת דָּם הֶעֱשִׁירוּ יִשְׂרָאֵל, כֵּיצַד, הַמִּצְרִי וְיִשְׂרָאֵל בְּבַיִת אֶחָד וְהַגִּיגִית מְלֵאָה מַיִם, וּמִצְרִי הָלַךְ לְמַלְאוֹת הַקִּיתוֹן מִתּוֹכָהּ מוֹצִיאָהּ מְלֵאָה דָּם, וְיִשְׂרָאֵל שׁוֹתֶה מַיִם מִתּוֹךְ הַגִּיגִית, וְהַמִּצְרִי אוֹמֵר תֵּן לִי בְּיָדֵךְ מְעַט מַיִם וְנוֹתֵן לוֹ וְנַעֲשׂוּ דָּם, וְאוֹמֵר לוֹ נִשְׁתֶּה אֲנִי וְאַתָּה מִן קְעָרָה אַחַת, וְיִשְׂרָאֵל שׁוֹתֶה מַיִם וְהַמִּצְרִי דָּם, וּכְשֶׁהָיָה לוֹקֵחַ מִיִּשְׂרָאֵל בְּדָמִים, הָיָה שׁוֹתֶה מַיִם, מִכָּאן הֶעֱשִׁירוּ יִשְׂרָאֵל.**

אומרים חז"ל, שהיחיד שלא נפגע מהמכה הזאת היה פרעה :

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

כותב המדרש הגדול – **ויפן פרעה ויבא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת. מגיד הכתוב שלא ניזק פרעה במכת דם, מפני מה? מפני שלשה דברים: אחד שמא יחזור למוטב ועוד שהאריך לו הקב"ה שגידל משה בביתו, ועוד כדי שיתגדל בעיני מצרים** "כולם חוטפים ורק אני לא חוטף!" **ובאחרונה הוא לוקה והוא לא חשב כן, אלא ולא שת לבו גם לזאת.**

עוד אומר המדרש {שמות רבה, פרשה ט, אות יא} - **וַיַּעֲשׂוּ כֵּן חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם, מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ סְבוּרִין שֶׁהָיוּ מַעֲשֶׂה כְּשָׁפִים... וַיְּפֶן פַּרְעֹה, לֹא חָשַׁשׁ וְלֹא הִרְגִּישׁ בְּמַכַּת הָאֱלֹהִים. וַיַּחְפְּרוּ כָּל מִצְרַיִם סְבִיבֹת הַיְאֹר, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁבַּיְאוֹר לָקוּ, וְרַבִּי נְחֶמְיָה אָמַר מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה לָקָה, וְכָל מִצְרַיִם לָקוּ מֵימָיו בְּדָם, אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה וּמָה אֲנִי מְקַיֵּם וַיַּחְפְּרוּ כָּל מִצְרַיִם סְבִיבֹת הַיְאֹר, אָמַר לוֹ לְפִי שֶׁהָיוּ הַמִּצְרִיִּים אוֹמְרִים כָּל הַמַּיִם שֶׁהָיוּ רוֹאִין מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נַעֲשִׂין דָּם, וְהָיוּ חוֹפְרִין לְהוֹצִיא מַיִם לִשְׁתּוֹת מִמַּה שֶּׁאֵין עֵינֵיהֶן רוֹאִין.**

פרעה רואה את כל זה, ולא מעניין אותו מכלום - "יש לי מים?! אני מסודר !"

מגיעה מכת צפרדע. הצפרדעים נכנסות לכל מקום במצרים, שנאמר **{ח, ב} וַתַּעַל הַצְּפַרְדֵּעַ וַתְּכַס אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם: {ג} וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם וַיַּעֲלוּ אֶת הַצְּפַרְדְּעִים עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם**.

במכה הזאת, פתאום פרעה 'משנה כיוון': **{ד} וַיִּקְרָא פַרְעֹה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר הַעְתִּירוּ אֶל ה'** - "תתפללו עליי פרעה בן פאטמה לרפואה שלמה" - **וְיָסֵר הַצְּפַרְדְּעִים מִמֶּנִּי וּמֵעַמִּי וַאֲשַׁלְּחָה אֶת הָעָם וְיִזְבְּחוּ לַה'**.

מספר המדרש הגדול – **ויקרא פרעה למשה ולאהרון וגו'. אמרו עליו על פרעה הרשע שנתעטר בבגדי מלכות וישב על כסאו וכל גדולי מלכות לפניו. ובאותה שעה נזדמנו להם צפרדעים והיו נכנסין מטבעתו ויוצאין מפיו וכל אכלוסיו וגדוליו כך, לקיים 'ובכה ובעמך' והיה הצפרדע קורא ממעי פרעה ועונין לו חבריו ממעי אכלוסיו וגדוליו וצפרדע אומר לחברו אימתי נצא מכאן ? ועונים הצפרדעים זה את זה עד שיבא בן עמרם ויתפלל עלינו. לכך ויקרא פרעה למשה ולאהרן.**

{ה} וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה הִתְפָּאֵר עָלַי לְמָתַי אַעְתִּיר לְךָ וְלַעֲבָדֶיךָ וּלְעַמְּךָ לְהַכְרִית הַצְּפַרְדְּעִים מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ רַק בַּיְאֹר תִּשָּׁאַרְנָה .

שואל משה את פרעה: "מתי אתה רוצה שיצאו הצפרדעים ?!"

{ו} וַיֹּאמֶר לְמָחָר ...

נשאלת השאלה – למה רק מחר ?! בשביל מה לך לסבול עוד יום ?!

אומר האבן עזרא - **ויאמר למחר**. אמר רב שמואל בן חפני אין מנהג האדם לבקש רק שיסור המכה ממנו מיד. וחשב פרעה כי מערכת כוכבי שמים הביאה הצפרדעים על מצרים ומשה היה יודע זה. וחשב פרעה כי עתה הגיע עת סור הצפרדעים ע"כ נסהו והאריך ואמר למחר[2].

אם ככה, הסכים פרעה לסבול כמעט יום שלם עד להסתלקות הצפרדעים, רק כדי להוכיח שמשה רבינו אינו דובר אמת.

מגיעה מכת כנים, שבוע שלם כולם מתגרדים - לפרעה לא אכפת. באים אליו החרטומים ואומרים לו: "פרעה, השתנו כללי המשחק - מכת כנים, זה אצבע אלקים. אין לנו שליטה על זה !"

בא הרב שמחה פלאם בספרו ושואל שאלה יפה – אם מכת כנים היתה כ"כ חזקה שגם החרטומים לא יכלו לה, אז למה לא התחיל איתה הקב"ה ? למה צריך לתת להם קודם מכת דם ומכת צפרדע, שגם החרטומים יכולים לעשות, שייתן להם ישר מכת כנים ?!

מביא הרב פלאם מעשה נפלא:

מעשה באדם אחד שהיה צייר במקצועו. הוא היה מתגורר בכפר קטן, שבו היו מתגוררים 25 אנשים. הוא צייר כמה עשרות תמונות, כדי שיבואו אנשים להתרשם.

אם אותו צייר רוצה שמישהו יכיר את התמונות האלה, אין לו צורך להראות את התמונות האלה בכפר, כי ממילא אף אחד לא מבין שם בציור. כדי שיתרשמו מהתמונות שלו, הוא צריך לנסוע לעיר שם גרים עו"ד, רופאים וכד'.

יצא אותו צייר לעיר עם התמונות, נכנסו כמה עשרות אנשים לתוך הגלריה ורכשו כמה עשרות תמונות. אבל בכל זאת, עדיין הוא לא נעשה מפורסם. אם הוא רוצה להיות בעל פרסום עולמי, אין לו דרך אחרת מלבד להגיע לפריז - שם נמצא מרכז האומנות של העולם. ואם שם יאמרו לו שהוא צייר מומחה, זה סימן שהוא אכן כך.

אומר הרב פלאם יסוד נפלא – אם היה הקב"ה עושה את המופת הראשון, בארץ שאין מושג לתושבים בה מהו כישוף, כל אחד היה אומר: "מה אתה מתפלא ?! בסכ"ה דם ... בסכ"ה נחשים", ולכן אמר הקב"ה: "לא אעשה כך, אלא

[2] אמר פרעה: "כנראה שמשה מכיר את מערכות הכוכבים, ויכל להיות שכעת יש לו שליטה עליהם. אבל אם אומר לו '**לְמָחָר**', יכל להיות שמחר כבר לא תהיה לו שליטה עליהם, ולכן יהיו עדיין צפרדעים וכולם יראו שהוא שקרן !"

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אשלח את המכות דוקא במצרים" - שעליהם אומרת הגמרא {קידושין מט, ב} - **עשרה קבים כשפים ירדו לעולם תשעה נטלה מצרים**.

אומר הנביא **{מ"א ה, י} וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵחָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם וּמִכֹּל חָכְמַת מִצְרָיִם** .

מצרים היתה מרכז החכמה, בנושא הכישוף בעולם. אומר הקב"ה – שלא תחשוב שהמצרים היו פלאחים. היתה להם מומחיות בכישוף ! למרות שלא היתה חיות לכשפים שלהם, אבל בכל זאת הם ידעו לעשות כשפים – הם יכלו לקחת מים ולהפוך אותם לדם – נכון, זה לא באמת דם – אם תכניס בתוכם דגים, הם לא ימותו – זה רק מחזה עיניים. אבל בכל זאת, הם ידעו לעשות 'כאילו'.

כאן הודו כל המכשפים במצרים **{ח, טו} אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִוא** – זאת היתה המטרה, שדוקא במצרים יעשו את הכישופים הללו – ולמה ?! **{ח, ו} לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֵין כַּה' אֱלֹהֵינוּ** ... ו - **{ט, כט} לְמַעַן תֵּדַע כִּי לַה' הָאָרֶץ** !

אם כן, לאחר המכה הזאת כבר ידעה כל מצרים, שאין כהקב"ה !

<u>האור החיים</u> הקדוש הולך שלב אחרי שלב במכות מצרים, ולבסוף שואל שאלה נפלאה :

במכת דם, פרעה לא ביקש בקשות - למה ?! כי הוא לא נפגע מהמכה הזאת. במכת צפרדע הוא מבקש **{שמות ח, ד} הַעְתִּירוּ אֶל ה' וְיָסֵר הַצְפַרְדְּעִים מִמֶּנִּי וּמֵעַמִּי**. במכת כנים, הוא לא מבקש. במכת ערוב - פחד אלקים ! הקב"ה שולח למצרים כמויות אדירות של בעלי חיים.

<u>אומרים חז"ל</u> - **{ח, יז} וְגַם הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הֵם עָלֶיהָ**. כל חיה הגיעה עם האקלים שלה – 'אדני השדה' עם פיסת הקרקע שלה, הדוב עם היער שלו[3] וכד'.

נגמרת מכת ערוב, מיד קורא פרעה למשה ואהרן: **{ח, כא} לְכוּ זִבְחוּ לֵאלֹהֵיכֶם בָּאָרֶץ** !

{כב} וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לֹא נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן כִּי תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם נִזְבַּח לַה' אֱלֹהֵינוּ הֵן נִזְבַּח אֶת תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם לְעֵינֵיהֶם וְלֹא יִסְקְלֻנוּ: {כג} דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים נֵלֵךְ בַּמִּדְבָּר וְזָבַחְנוּ לַה' אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר יֹאמַר אֵלֵינוּ.

<u>שואל האור החיים הקדוש</u> – מה קרה, במכת כנים הוא לא מבקש ובערוב הוא מבקש ?!

לאחר מכת הערוב מגיעה מכת הדבר. כל הבהמות במצרים מתו - לא נשארה בהמה אחת בחיים !

אומרת התורה: **{ט, ו} וַיַּעַשׂ ה' אֶת הַדָּבָר הַזֶּה מִמָּחֳרָת וַיָּמָת כֹּל מִקְנֵה מִצְרָיִם וּמִמִּקְנֵה בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא מֵת אֶחָד: {ז} וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וְהִנֵּה לֹא מֵת מִמִּקְנֵה יִשְׂרָאֵל עַד אֶחָד וַיִּכְבַּד לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת הָעָם.**

<u>אומרים חז"ל במדרש {שמות רבה, פרשה יא, אות ד}</u> - **מַהוּ עַד אֶחָד, אֲפִלּוּ בְּהֵמָה חַיָּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְחַיָּה שֶׁל מִצְרִי לֹא מֵתָה**[4].

נגמרת מכת הדבר, מתחילה מכת השחין. כולם מתגרדים ואת פרעה זה לא מעניין.

מגיעה מכת הברד, שאיתה אנחנו גם מסיימים את הפרשה:

אומרת התורה **{ט, כז} וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם חָטָאתִי הַפָּעַם ה' הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים**[5]**: {כח} הַעְתִּירוּ אֶל ה' וְרַב מִהְיֹת קֹלֹת אֱלֹהִים וּבָרָד וַאֲשַׁלְּחָה אִתְּכֶם וְלֹא תֹסִפוּן לַעֲמֹד**.

פעם ראשונה שפרעה מזכיר שהוא לא בסדר !

<u>נשאלת השאלה</u> – למה מכת הארבה, היתה בשביל פרעה כ"מכת מות" ?!

<u>אומר **בעל הטורים**</u> - **וינח**. ב' במסורה וינח בכל גבול מצרים וינח ביום השביעי, מלמד שנח הארבה בשבת.

אמר פרעה: "אני מוכן להכל, אבל ל'מכה חרדית' אני לא מסכים!" ☺

זה היה במילתא דבדיחותא. אבל האמת היא, שבמכה הזאת ניגמר לפרעה כל האוכל !

במכת הדם, נגמרו כל הדגים - לא נשארו דגים במצרים. באו כל העם לפרעה: "אין יותר נסיכת הנילוס, מה נעשה ?!"

"חבר'ה, תפסיקו לצעוק, יש מספיק בהמות - תאכלו שווארמה"

מגיעה מכת דבר - גם בהמות לא נשארו !

"עכשיו אין גם בהמות !!!"

"חבר'ה, תפסיקו לילל שעת חירום. אתם רואים שמכניסים לנו עכשיו מכות. תהיו חזקים, תאכלו פירות!"

---

[3] כי דוב צריך שיהיה לו יער כדי שיוכל לטרוף, כמו שאומרת הגמרא {מסכת סוטה מז, א} שסידר הקב"ה שיבואו גם דובים וגם יער לאותם נערים שהתגרו באלישע, כדי שיהיה להם ביטחון לתקוף.

[4] **'ברוך שאמר'**: באותו שבוע של מכת הדבר, אפילו הבהמות הזקנות של ישראל לא מתו !

[5] יש שקוראים את הפסוק אחרת - **חָטָאתִי הַפָּעַם ה' הַצַּדִּיק וַאֲנִי, וְעַמִּי הָרְשָׁעִים.**

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

באה מכת הברד, וחיסלה גם את הפירות !

"אין מה לאכל !!!"

"תפסיקו לצעוק, יש עדיין חיטה וכוסמת – תטחנו טוב טוב, ותעשו עוגות !"

הגיעה מכת הארבה, ואכל את כל העשב שנשאר !

"עכשיו גם חיטה וכוסמת אין, מה נאכל עכשיו ?!"

את הארבה !

לתימנים יש סימנים, איזה ארבה מותר לאכל ואיזה לא. אמר לי תימני אחד: "זה כמו צ'יפסים, אתה יכל לאכל בכמויות!" – אח"כ לא אכלתי צהרים בגללו ☺

אמר פרעה לעם: "תיקחו ארבה, תכניסו אותם לתוך קופסאות, ותאכלו אותם באיזו צורה שאתם רוצים"

נגמרה מכת הארבה - התחילו לעוף קופסאות באוויר - כל הארבה נמלטו, שנאמר **{י, יט} וַיַּהֲפֹךְ ה' רוּחַ יָם חָזָק מְאֹד וַיִּשָּׂא אֶת הָאַרְבֶּה וַיִּתְקָעֵהוּ יָמָּה סוּף לֹא נִשְׁאַר אַרְבֶּה אֶחָד בְּכֹל גְּבוּל מִצְרָיִם**.

{כב} וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַשָּׁמָיִם וַיְהִי חֹשֶׁךְ אֲפֵלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים {כג} לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבֹתָם ... **{כח} וַיֹּאמֶר לוֹ פַּרְעֹה לֵךְ מֵעָלַי הִשָּׁמֶר לְךָ אַל תֹּסֶף רְאוֹת פָּנַי כִּי בְּיוֹם רְאֹתְךָ פָּנַי תָּמוּת .**

ממש חכם גדול ... אם אתה חושב שאתה יכל להרוג אותו, למה לא הרגת אותו קודם ?!

<u>בא ה**אור החיים**</u> ואומר יסוד נפלא, וממנו אנחנו רוצים להגיע <u>ליסוד בעבודת ה' שלנו</u> :

<u>אומר האור-החיים הקדוש {ח, ד}</u> - **העתירו אל ה'**. צריך לדעת למה לא פנה ובא אל ביתו במכה זו כמו שעשה במכת הדם הלא גם את זאת הראוהו חרטומיו כי עשו גם המה. אכן פיו ענה בו טעם הרגשתו בזו וכל כיוצא בה שהורגש וקרא למשה להתפלל בעדו, כי לא היה מתפעל אלא כשאימות מות נפלו עליו, וזה סדר מכותיו, ראשונה מכת דם לא היה לו בה סכנת מות, ומים לצמאו מצאו לו סביבות היאור או היה קונה מישראל לזה לא נרגש ממנה.

(ב) מכת צפרדע היו בו שני דברים הא' הרעשת הקול והשני שהיו נכנסים במעיהם דכתיב (לעיל ז' כט) ובכה ובעמך יעלו הצפרדעים, ומכה זו מבהלת הנפש ואין אדם בטוח בחייו, לזה אמר פרעה אל משה וגו' ויסר הצפרדעים ממני פי' מתוך בני מעיו וגו'; **(ג) מכת כינים** כי הגם שיצטער אבל אין שם סכנת מות כצפרדעים שתנקוב בני מעיו וגו' ותעשנו טרפה, ולזה הגם שידע כי אצבע אלהים היא והעידו החרטומים כי אינם יכולים עשות אף על פי כן ויחזק לב וגו': **(ד) מכת ערוב** אימות שן בהמות ששלח ה' בו בהלוהו וירא עד מאוד ותיכף שלח אחריהם ואמר (פסוק כא) לכו זבחו וגו' אנכי אשלח וגו' העתירו בעדי:
(ה) מכת דבר לצד שהיתה במקנה לבד הגם כי שלח וראה מקנה ישראל ולא מת א' אף על פי כן לא שת לבו לבקש רחמים: **(ו) מכת שחין** לצד שלא היה בו סכנה גם אפשר שנתכבד במכה זו ממה שלא הזכיר ה' בפי' כי גם בו היה שחין ולא אמר אלא (לקמן ט' יא) כי היה השחין בחרטומים ובכל מצרים לזה לא בקש ממשה להתפלל בעדו: **(ז) מכת ברד** לצד שהרעים ה' משמים ונתן קולות ואש מן השמים נפלה עליהם אימתה ופחד שיעשה להם כמהפכת סדום ועמורה ופחד ורהב (ישעי' ס') לבבו ואמר ה' הצדיק וגו' העתירו אל ה' וגו' (ט' כז): **(ח) מכת הארבה** פיו ענה בו כי מה שנתרגש הוא לצד שירא יראת מות דכתיב (י' יז) ויסר מעלי רק את המות הזה **(ט) מכת חושך** לא ראינו לו שבקש ממשה להתפלל, ואולי כי בג' ימים ראשונים היה מדליק עששיות ופנסות גדולות ויאר את החושך ובג' ימים שניים שהיה חושך ממושש ולא קמו איש מתחתיו לא היה מציאות לו שילך אדם לקרא למשה כי לא קמו איש מתחתיו, ואחר ששלמו שבעת ימי אפילה (ש"ר יד) תכף ומיד שלח אחר משה ואמר אליו שילכו אלא שיתנו בטחון מהם שיחזרו ולא קבל משה, ולצד שכבר פסקה המכה לא הוצרך לומר לו התפלל

אם כן, אומר לנו האור החיים הקדוש כלל – בזמן שפרעה הרגיש סכנת מוות, הוא פנה לעזרה.

עד כאן דבריו של האור החיים הקדוש.

אנחנו מצווים לזכור את יציאת מצרים בכל יום ויום. יסוד האמונה זה יציאת מצרים![6]

<u>אומר המהר"ל {**דרך חיים** פ"ה}</u> – התורה נקראת 'תורה' מלשון הוראה.

מסתכל האדם על המכות שהכה הקב"ה את המצרים במצרים, ואומר: "בסדר, הכה אותם מכות ... סיפורים יפים ...מכות יפות – הכל נהדר"

<u>נשאלת השאלה</u> – מה זה באמת בא ללמד אותנו ?

<u>בא ר' ליב חסמן בספרו {**אור יהל**, חלק א} ואומר יסוד נפלא</u> :

אם היינו בתקופת המכות במצרים, לא כיהודים אלא כאנשים זרים – כשגריר אנגליה במצרים.

[6] רמב"ן סוף פרשת בֹּא.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

יושב אותו שגריר, ורואה מה נעשה במצרים – היאור כולו מסריח מדם, אי אפשר לצאת החוצה ! אח"כ מגיעה מכת הצפרדעים – מיליארדים של צפרדעים – לא מצליחים לישון מהרעש ! אח"כ מגיעה מכת הכינים – הוא רואה את כל האנשים ברחוב מתחילים 'לרקוד' מרוב גירודים !

ניגש השגריר לאחד האנשים ברחוב ושואל אותו: "תגיד לי, מה הולך כאן ?!"

"באו לכאן שני חבר'ה – משה ואהרן, נכנסו לארמון ואיימו עליו שהוא יחטוף מכות אם לא ישחרר את היהודים. הוא לא היה מוכן לשחרר אותם ואנחנו בינתיים סובלים ..."

מבקש השגריר: "תסדרו לי פגישה איתו !"

נכנס אותו שגריר לפרעה ואומר לו: "תגיד, אתה נורמלי ?! עם שלם סובל בגלל השטויות שלך! תשחרר אותם ! מה הם כבר רוצים, לצאת לשלשה ימים כדי להקריב קרבנות?! תן להם ללכת! תראה איך העם שלך סובל בגללך!"

"כן כן, אולי במכה הבאה אשחרר אותם"

מגיעה מכת הערוב, השגריר מביט בחלון ולא מאמין "הבן אדם הזה לא נורמלי... תראה מה הולך פה – ג'ונגל שלם בחוץ!!!"

הוא ניגש פעם נוספת לפרעה: "תגיד, לא אכפת לך שעם שלם סובל בגללך ?!?!"

"לא אכפת לי !!!"

<u>שואל ר' ליב חסמן</u> – מה היינו עושים, אם היו אומרים לנו שבכל בן אדם יש פרעה קטן בתוכו ?

<u>אומרת הגמרא {מסכת קידושין כ, א}</u> – **דתניא**: **רבי יוסי ברבי חנינא אומר**: **בא וראה כמה קשה** העונש על **אבקה** האיסור הקל **של שביעית** (שנת השמיטה), דהיינו איסור סחורה בפירות שביעית שאין בו אלא איסור 'עשה'. שכן **אדם נושא ונותן בפירות שביעית** באיסור כדי להתעשר מהם, **לסוף** נענש ש**מוכר את מטלטליו** מחמת דחקו, **שנאמר {ויקרא כה-יג} בשנת היובל תשובו איש אל אחוזתו**, **וסמיך ליה** וסמך לו: **וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך**, שעוסק באדם המוכר את מטלטליו דהיינו **דבר הנקנה מיד ליד.** וממה שהסמיכה התורה פסוק זה לדין של יובל למדנו שהפסוק עוסק באדם שמכר או קנה פירות בשנת היובל (האסורים בסחורה כפירות שביעית). ועל זה נאמר: "קנֹה מיד עמיתך", שבסוף יענש ויצטרך למכור את מטלטליו וכל כלי ביתו מחמת עניות. ואם **לא הרגיש** שלא שם לבו שנענש עבור זה, ולא שב בתשובה על העבירה שבידו, **לסוף מוכר** גם **את שדותיו** מחמת עניות, **שנאמר {ויקרא כה-כה} כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו. לא באת לידו** שוב לא ישים על לבו לחזור על העבירה שבידו **עד שמוכר את ביתו** מחמת דחקו, **שנאמר {ויקרא כה-כט} כי ימכור בית מושב עיר חומה. מאי שנא התם דאמר** מדוע שם, בתחילת הברייתא, אמר התנא אם "**לא הרגיש**" בעונש שבא עליו, שמשמע שבידו להרגיש ולחזור בתשובה, **ומאי שנא הכא דאמר** ומדוע אמר כאן "**לא באת לידו**", שמשמע שהיה פשוט לתנא שלא יבואו בלבו הרהורי תשובה עד שייענש בעונשים נוספים? מתרצת הגמרא: בא התנא ללמדנו **כדרב הונא. דאמר רב הונא**: **כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה** ועבר עליה שוב, **הותרה לו** העבירה. **הותרה לו סלקא דעתך** וכי תעלה על דעתך שמותר לו כעת לעבור על העבירה מאחר ששנה בה? מיישבת הגמרא: **אלא** כך התכוון רב הונא לומר, שהעבירה **נעשית לו כהיתר**, כלומר, מתוך שחוזר על העבירה ונתרגל בה דומה היא בעיניו כהיתר, ולא עולה על לבו כלל שיש לשוב עליה. ולפיכך כתב התנא בפעם השניה "לא באת לידו", שכן לאחר שעבר על האיסור שוב, יש להניח שלא יחזור בתשובה עד שיקבל עונשים נוספים, שהרי דומה היא בעיניו כהיתר. **לא באת לידו** הרהורי תשובה לאחר שמכר את ביתו **עד שמוכר** גם **את בֵּתו** לאמה מחמת דוחקו, **שנאמר {שמות כא-ז} וכי ימכור איש את בתו לאָמָה ואע"ג דבתו לא כתיבא בהאי ענינא** ואף שאין פסוק זה של מכירת בתו כתוב בפרשה זו שנוכל לדרוש כך מסמיכות הפסוקים כפי שדרשה הברייתא עד כאן, והפסוקים הבאים מדברים במי שהָעני והוצרך ללוות ברבית, מכל מקום, במה שהתנא הקדים מכירת הבת להלואה בריבית **הא קא משמע לן** זה מה שבא התנא להשמיע לנו: שאם נמצא אדם בדחקות, ויש לו בת קטנה, **ניזבין אינש ברתיה** עדיף לו למכור תחלה את בתו לאמה, **ולא ניזיף בריביתא** כדי שלא ילוה כסף בריבית. שמאחר שהמשך הפרשה עוסק באדם הלווה כסף בריבית מחמת דחקו, היה פשוט לתנא שכבר מכר את בתו לאמה, שכן אם עדיין לא מכר אותה היה מוכרה בעת ולא לווה בריבית. **מאי טעמא** מהי העדיפות של מכירת הבת על פני הלואה בריבית? **ברתיה מגרעא ונפקא** בתו יכולה לצאת ב"גרעון כסף", וככל שיארך הזמן יפחת הסכום שעליו לשלם כדי לפדותה. **ואילו הא** בענין ריבית, הרי ככל שיארך הזמן, הסכום שעליו לפרוע **מוספא ואזלא** מוסיף והולך. **לא באת לידו** הרהורי תשובה לאחר שמכר את בתו **עד ש**גם **לוֹה** כסף **ברבית** מחמת דחקו **שנא' {ויקרא כה-לה} וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך**, **וסמיך ליה** ובסמוך לו נאמר "**אל תקח מאתו** נשך ותרבית **וגו' לא באת לידו** הרהורי תשובה לאחר שלוה בריבית **עד שמוכר את עצמו** לעבד מחמת דחקו, **שנאמר {ויקרא כה-כה/לה/לט} וכי ימוך אחיך ונמכר לך.**

אם כן, התורה אוסרת לסחור בפירות שביעית ומזהירה - אם תסחור בהם, סופך לאבד את כל ממונך !

בכל זאת, הגיע אדם שלא הקשיב לאזהרת התורה וסחר בפירות שביעית, והרוויח מיליון שקל.

מזהירים אותו החברים: "אל תעשה את זה, אסור לסחור בפירות שביעית"

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

לא שמע בקול החברים - והפסיד את כל ממונו - "הזהרנו אותך לא ?!"

"מה הקשר בין זה לזה ?! בגלל שאני מוכר קווי של שמיטה הלכו לי מיליון שקל ?! זה קרה כי השקעתי במניה הלא נכונה בבורסה! חבר'ה תעזבו אותי, יש לי עוד 6 דירות בת"א. בסכ"ה הפסדתי מיליון שקל - לא קרה כלום!"

מגיע אליו מישהו לאחר שבועיים: "אדון דוד, יש שטח חקלאי ל'הפשרה', אתה בעניין להשקיע ?!"

"ודאי!" - הולך לבנק, לוקח הלוואה של שני מיליון שקל, קונה את הקרקע וממתין שיפשירו לו אותה - עד היום הוא מחכה ☺

אהה, צריך עכשיו לשלם לבנק ?

אין ברירה, צריך למכור את הדירות בת"א ...

"דוד, אמרנו לך לא לסחור בפירות שביעית ?!"

"מה הקשר בין זה לזה ?! מה אני יכל לעשות שהתחלפה הממשלה והתחלפה הועדה ולא הפשירו את הקרקע ?!"

לבסוף מוכר את בתו, אח"כ את ביתו ולבסוף מוכר גם את עצמו !

<u>אומר ר' ליב חסמן</u> – שלא תחשוב שפרעה היה מטורף. היתה לו תשובה לכל דבר, לכל דבר היה לו מענה. ככה ישנם גם יהודים, כשהם נתפסים על משהו מסוים, שום דבר לא ישנה אותם.

<u>מדבריו הנפלאים של ר' ליב חסמן, הגעתי לרעיון נפלא שפותח לנו פתח עצום להבנת כמה וכמה יסודות בדברי חז"ל</u>:

הרבה פעמים אדם שנמצא במצוקה, אומר את המשפט הבא: "אם רק הקב"ה היה פותר לי את הצרה שלי, אני הייתי מתחיל לשמור שבת, שמיטה, טהרה ... הכל !"

הקב"ה עוזר לו, ומוציא אותו מצרתו. ומה עם ההבטחה ?! שום דבר ...

"אבל הבטחת ?!"

<u>אומרים חז"ל</u> – אדם לא מתעורר מניסים.

הראיה ?

אליהו בהר הכרמל – כאשר אליהו אומר ל- 850 נביאי הבעל והאשרה "בואו ונקריב קרבן בהר הכרמל, ונראה למי תרד אש מן השמים" .

עומד יהודי כמו חיאל בית האלי, שאומר לו יהושע שאם הוא יבנה את יריחו **{יהושע ו, כו} בְּבְכֹרוֹ יְיַסְּדֶנָּה וּבִצְעִירוֹ יַצִּיב דְּלָתֶיהָ .**

הולך חיאל ויוצק את אבן הפינה, ואבירם בכורו מת !

"אהה, אמרו לך שאם תתחיל לבנות את יריחו הבן שלך ימות???"

"תפסיק ... על מה אתה מדבר ?! הוא מת בגלל 'שפעת מקסיקו' - מה הקשר ליריחו ?!"

הוא קובר גם את הבן שני ...

"תזכור חיאל ... !"

"דיי, תעזבו אותכם משטויות, מה הקשר ליריחו ?! הבן השני נולד עם מום בלב, מה הפלא שהוא מת?!"

הוא סיים לבנות את יריחו, עשה טקס חנוכת הבית ברוב עם אדרת מלך - חיאל קובר את אחרון בניו – מבחינתו זה עדיין לא בגלל החרם שעשה יהושע על יריחו - "מה הוא יכל לעשות, נסע על אופנוע , נכנסה בו מכונית ... מה הקשר יריחו ?!?!"

<u>מספר המדרש {ילקוט שמעוני, מלכים א', רמז ר"ז. וכן מובא במסכת סנהדרין קי"ג, א}</u> – של אחאב **בנה חיאל בית האלי את יריחו**; **באבירם בכורו יסדה ובשגוב צעירו הציב דלתיה. תניא**: **באבירם בכורו רשע** עדיין **לא היה לו** לחיאל **ללמוד** שלא לבנות את העיר; **בשגוב צעירו** כבר **היה לו ללמוד. אבירם ושגוב, מאי עבוד** מה עשו שקוראת להם הברייתא רשעים? היכן מצא התנא מקור למעשיהם? **(מאי קאמר) הכי קאמר**: כך מתכוונת הברייתא לומר: **באבירם בכורו היה לו ללמוד לאותו רשע בשגוב צעירו. ממשמע** (מהמשמעות) של מה **שנאמר** "**באבירם בכורו**", האם **איני יודע** כבר **ששגוב** הוא **צעירו**? אם כן **מה תלמוד לומר** מה מלמד אותנו הכתוב באמרו: "**שגוב צעירו**"? **מלמד ש**היו לחיאל יותר משני בנים, ו**היה מקבר והולך** את בניו **מאבירם** בכורו **עד שגוב** צעירו. **אחאב** מלך ישראל, **שושביניה** (אוהבו) של חיאל **הוה** (היה); כאשר מתו בניו של חיאל, **אתא איהו** בא הוא (אחאב) **ואליהו** הנביא **למשאל בשלמא בֵּי טַמְיָא** לשאול בשלומו בבית האבל, כלומר לנחמו. **יתיב וקאמר** ישב אחאב ואמר: **דילמא** שמא הטעם למות בני חיאל, **כי מֵילַט יהושע** מפני שכאשר קילל יהושע את האיש אשר יבנה את יריחו, **הכי לָט** כך קילל: **לא** יבנה אדם את **יריחו** ויקרא לה **על שם עיר אחרת**, **ולא** יבנה **עיר אחרת** ויקרא לה **על שם יריחו**. ולפיכך באה הקללה על ראשו של חיאל, כיוון שקרא את העיר שבנה על שם יריחו. **א"ל אליהו** לאחאב: **אין** כן, כך היתה קללתו של יהושע, וחיאל נענש מן השמים מפני שעבר על הקללה. **אמר ליה** אחאב לאליהו: **השתא לְוָוטָתָא דמשה לא קא מקיימא** אם אפילו קללתו של משה

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

רבינו איננה מתקיימת, **דכתיב {דברים יא-טז} וסרתם ועבדתם וגו'**, **וכתיב** לאחר מכן: "**וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים**" **וגו' וההוא גברא** ואותו אדם (אחאב) **אוקים לי** העמיד לו **עבודת כוכבים על כל תלם ותלם** כלומר בכל מקום גבוה בארץ ישראל, **ו**אף על פי כן יש רוב גשמים עד ש**לא שביק ליה מיטרא דמיזל מיסגד ליה** המטר אינו מניח לו (לאחאב) ללכת ולהשתחוות לאליליו. וכיון שאפילו הקללה של משה בשם ה' לא התקיימה, **לְוָוטָתָא דיהושע תלמידיה מקיימא** האם קללתו של יהושע, תלמידו של משה, תתקיים? **מיד** כששמע אליהו דברים אלו, "**ויאמר אליהו התשבי מתושבי גלעד**" אל אחאב: **חי ה' אלהי ישראל אם יהיה טל ומטר וגו' בעי רחמי** ביקש אליהו רחמים מה' **והבו ליה אקלידא דמטרא** ונתנו לו מן השמים מפתח המטר, **וקם ואזל** ועמד והלך.

בחלוף ג' שנים, שלא היה מה לאכל בארץ ישראל, אומר הנביא **{מ"א יח, א} וַיְהִי יָמִים רַבִּים וּדְבַר ה' הָיָה אֶל אֵלִיָּהוּ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לֵךְ הֵרָאֵה אֶל אַחְאָב וְאֶתְּנָה מָטָר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה** ...

{יז} וַיְהִי כִּרְאוֹת אַחְאָב אֶת אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֵלָיו הַאַתָּה זֶה עֹכֵר יִשְׂרָאֵל: {יח} וַיֹּאמֶר לֹא עָכַרְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ בַּעֲזָבְכֶם אֶת מִצְוֹת ה' וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים: {יט} וְעַתָּה שְׁלַח קְבֹץ אֵלַי אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֶל הַר הַכַּרְמֶל וְאֶת נְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וּנְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת אֹכְלֵי שֻׁלְחַן אִיזֶבֶל: {כ} וַיִּשְׁלַח אַחְאָב בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְקַבֵּץ אֶת הַנְּבִיאִים אֶל הַר הַכַּרְמֶל: {כא} וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ אֶל כָּל הָעָם וַיֹּאמֶר עַד מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים אִם ה' הָאֱלֹהִים לְכוּ אַחֲרָיו וְאִם הַבַּעַל לְכוּ אַחֲרָיו וְלֹא עָנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר: {כב} וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ אֶל הָעָם אֲנִי נוֹתַרְתִּי נָבִיא לַיהוָה לְבַדִּי וּנְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אִישׁ: {כג} וְיִתְּנוּ לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וְיִבְחֲרוּ לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד וְיַנַּתְּחֻהוּ וְיָשִׂימוּ עַל הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יָשִׂימוּ וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת הַפָּר הָאֶחָד וְנָתַתִּי עַל הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא אָשִׂים: {כד} וּקְרָאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וַאֲנִי אֶקְרָא בְּשֵׁם ה' וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲנֶה בָאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר: {כה} וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם הַפָּר הָאֶחָד וַעֲשׂוּ רִאשֹׁנָה כִּי אַתֶּם הָרַבִּים וְקִרְאוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֵשׁ לֹא תָשִׂימוּ:

מספר המדרש {ילקוט שמעוני מ"א, סימן רי"ד} - **בחרו לכם הפר האחד ועשו ראשונה. א"ל אליהו לנביאי הבעל: בחרו שני פרים תאומים מאם אחת, הגדלים על אבוס אחד והטילו עליהם גורלות, אחד לשם ואחד לבעל, ופרו של אליהו היה נמשך אחריו והולך, ואותו הפר שעלה לשם הבעל, נתקבצו כל אותם נביאי הבעל ארבע מאות וחמישים ונביאי האשרה ארבע מאות וכולם לא יכלו להזיז רגלו מן הארץ, עד שפתח אליהו פיו ואמר לו: לך עימהם! השיב הפר ואמר לאליהו לעיני כל העם: אני וחברי יצאנו מבטן אחד וגדלנו במרעה אחד ועל אבוס אחד והוא עולה לחלקו של הקב"ה ושמו של הקב"ה מתקדש עליו ואני עליתי לחלק הבעל להכעיס את בוראי?! אמר לו אליהו: לך עימהם ואל ימצאו עלילה, כשם ששמו של הקב"ה מתקדש על יד זה שעמי, כך מתקדש על ידך** - לך איתם! **א"ל: וכך אתה יועצני** ?
שבועה שלא אזוז מכאן עד שתמסרני בידם, מיד ויקחו את הפר אשר נתן להם.
מי נתנו להם ? **אליהו.**

אתם יודעים מי היו שני הפרים האלה ?!

כותב ה<u>חסד לאברהם</u> – דתן ואבירם. אבירם שהיה 'אביר' יותר, הוא הפר שלא רצה ללכת לעבוד ע"ז. שם הגיעו לתיקונם.

850 איש רואים את אליהו מדבר עם הפר, והפר עונה לו !

<u>נשאלת השאלה</u> – אתה תראה פר מדבר, לא תתעלף על המקום?! ☺

שום דבר ... מוסר להם אותו אליהו, שוחטים אותו, ומעלים לקרבן.

<u>ממשיך המדרש ואומר</u> - **ויפסחו על המזבח אשר עשה, וכי הוא עשה והלא הם עשו, אלא מלמד שחיאל עשאו נבוב ושמו אותו בתוכו, ואמרו לו: כשתשמע את הקול מיד חתה האש אשר בידך והדלק מתחתיו, מיד זימן הקב"ה נחש ונשכו ומת.**

אומר הנביא: **{כו} וַיִּקְחוּ אֶת הַפָּר אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם וַיַּעֲשׂוּ וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם הַבַּעַל מֵהַבֹּקֶר וְעַד הַצָּהֳרַיִם לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה וַיְפַסְּחוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה: {כז} וַיְהִי בַצָּהֳרַיִם וַיְהַתֵּל בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קִרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל כִּי אֱלֹהִים הוּא כִּי שִׂיחַ וְכִי שִׂיג לוֹ וְכִי דָרֶךְ לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא וְיִקָּץ** - מה אתם צועקים ?! 16[00] אחה"צ הוא עוד ישן. תנסו יותר מאוחר.

הם ממשיכים לצעוק - שום דבר לא עוזר. אליהו לוקח את הפר, שוחט ושם אותו על המזבח ...

{לו} וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמַר ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִוָּדַע כִּי אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וּבִדְבָרְךָ עָשִׂיתִי אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: {לז} עֲנֵנִי ה' עֲנֵנִי ...

<u>אומר המדרש {שם, סימן רט"ו}</u> - **ענני ה' ענני. אמר ר' אמי: אמר אליהו: רבש"ע, ענני שתרד אש מן השמים. וענני שתסיח דעתם, שלא יאמרו מעשה תוהו הם, מעשה כשפים הם.**

850 אנשים ראו פר מדבר, ראו שחיאל בית האלי מת, ראו אש יורדת מן השמים - אף אחד לא השתנה, אף אחד לא

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

חזר בתשובה ! אליהו צריך לקחת את כולם ולשחוט את כל ה-850 איש !

<u>אומרים לנו חז"ל</u> – מניסים, אף אחד לא משתנה .

<u>דוגמא נוספת, אנחנו למדים מירבעם בן נבט</u> :

<u>אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין קב, א}</u> - **{מלכים א יג-לג} אחר הדבר הזה לא שב ירבעם מדרכו הרעה. מאי אחר?** כלומר, איזה 'דבר' הוא שאחריו לא "שב מדרכו הרעה" ? **אמר ר' אבא: אחר שתפשו הקב"ה לירבעם בבגדו ואמר לו: "חזור בך! ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן. אמר לו** ירבעם לקב"ה: "**מי יהיה בראש?**" השיב לו הקב"ה: "**בן ישי בראש**" אמר לו ירבעם: **אי הכי לא בעינא** אם כן, איני רוצה בכך", והמשיך בדרכו הרעה.

אומר הנביא: **{מ"א יב, כח} וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֶגְלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַב לָכֶם מֵעֲלוֹת יְרוּשָׁלִַם הִנֵּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: {כט} וַיָּשֶׂם אֶת הָאֶחָד בְּבֵית אֵל וְאֶת הָאֶחָד נָתַן בְּדָן** ירבעם בן נבט מקים שני עגלים, אחד בדן ואחד בבית אל.

{יג, א} וְהִנֵּה אִישׁ אֱלֹהִים [עידו הנביא] **בָּא מִיהוּדָה בִּדְבַר ה' אֶל בֵּית אֵל וְיָרָבְעָם עֹמֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִיר: {ב} וַיִּקְרָא עַל הַמִּזְבֵּחַ בִּדְבַר ה' וַיֹּאמֶר מִזְבֵּחַ מִזְבֵּחַ כֹּה אָמַר ה' הִנֵּה בֵן נוֹלַד לְבֵית דָּוִד יֹאשִׁיָּהוּ שְׁמוֹ וְזָבַח עָלֶיךָ אֶת כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת הַמַּקְטִרִים עָלֶיךָ וְעַצְמוֹת אָדָם יִשְׂרְפוּ עָלֶיךָ: {ג} וְנָתַן בַּיּוֹם הַהוּא מוֹפֵת לֵאמֹר זֶה הַמּוֹפֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' הִנֵּה הַמִּזְבֵּחַ נִקָּרַע וְנִשְׁפַּךְ הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר עָלָיו: {ד} וַיְהִי כִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת דְּבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר קָרָא עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּבֵית אֵל וַיִּשְׁלַח יָרָבְעָם אֶת יָדוֹ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ לֵאמֹר תִּפְשֻׂהוּ וַתִּיבַשׁ יָדוֹ אֲשֶׁר שָׁלַח עָלָיו וְלֹא יָכֹל לַהֲשִׁיבָהּ אֵלָיו ... {ו} וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֶל אִישׁ הָאֱלֹהִים חַל נָא אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ וְהִתְפַּלֵּל בַּעֲדִי וְתָשֹׁב יָדִי אֵלָי** תעשה טובה, תתפלל לקב"ה שהיד שלי תחזור לעבוד! **וַיְחַל אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת פְּנֵי ה'** מתפלל עליו הנביא... **וַתָּשָׁב יַד הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וַתְּהִי כְּבָרִאשֹׁנָה.**

<u>אומר המדרש {תנחומא, כי תשא, אות ו}</u> - **וַיְחַל אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת פְּנֵי ה' וַתָּשָׁב יַד הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וַתְּהִי כְּבָרִאשֹׁנָה (מלכים א יג, ו). מַה הוּא כְּבָרִאשׁוֹנָה? רַבִּי יְהוּדָה בַּר סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי פָּתַח: אִם תִּכְתּוֹשׁ אֶת הָאֱוִיל בַּמַּכְתֵּשׁ בְּתוֹךְ הֲרִיפוֹת בַּעֲלֵי לֹא תָסוּר מֵעָלָיו אִוַּלְתּוֹ (משלי כז, כב). אֵין אַתְּ מוֹעִיל, מַה בָּרִאשׁוֹנָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב לַעֲבוֹדָה זָרָה, אַף בַּשְּׁנִיָּה כֵּן.** רצית להרים יד על הנביא, התייבשה לך היד, הנביא התפלל עליך והיא חזרה לעבוד. מה אתה צריך לעשות?! תאמר וידוי – "אשמנו, בגדנו..." - מה הוא עושה במקום זה ?! ממשיך לעבוד ע"ז !

אבל ראית שהנביא שלט על היד שלך - למה לא השתנית ?!?!

"שאני אשתנה ?! למה פרעה השתנה ?!"

כל זמן שהיו לפרעה צפרדעים בתוך הבית - הוא ביקש שיתפללו עליו – "תתפללו עליי, אני אשחרר אתכם".

פרעה הוא לא בְּלָעְדִי - היו אנשים כאלה עוד לפניו.

<u>מספרת הגמרא {מסכת סנהדרין סה, ב}</u> - **שאל טורנוסרופוס את ר"ע: אמר לו: ומה יום מיומים** במה שונה יום זה, השבת, משאר ימים? **אמר לו** רבי עקיבא: **ומה גבר מגוברין** ובמה שונה איש זה (דהיינו אתה) משאר אנשים?! **אמר ליה: דמרי צָבֵי** משום שכך אדוני רוצה. אמר לו רבי עקיבא: **שבת נמי** גם יום השבת חשוב ומיוחד משום **דמרי צבי** שכך אדוני חפץ. **א"ל** לרבי עקיבא: **הכי קאמינא לך** כך היתה כוונתי לומר לך: **מי יֵימַר דהאידנא שבתא** מי אומר שהיום שבת? אולי אחד משאר ימי השבוע הוא יום השבת ? **אמר לו** רבי עקיבא: **נהר סבטיון יוכיח**, שכל ימות השבוע הוא שוטף והולך, ואילו היום הוא שוקט ונח; גם **בעל אוב יוכיח** כן, שהרי היום אינו יכול להעלות מתים; גם **קברו של אביו** (דהיינו אביך) **יוכיח** את זה, **שאין מעלה עשן בשבת** ששישה ימים בשבוע הוא מעלה עשן. ובשבת לא.

<u>אומר המדרש רבה {בראשית רבה, פרשה יא, אות ה}</u> - **טוּרְנוֹסְרוּפוּס הָרָשָׁע שָׁאַל אֶת רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר מַה יּוֹם מִיּוֹמַיִם, אָמַר לֵיהּ וּמַה גְּבַר מִן גּוּבְרִין. אָמַר מָה אָמְרִית לָךְ, וּמָה אָמַרְתְּ לִי. אָמַר לֵיהּ אָמַרְתְּ לִי מַה יּוֹם מִיּוֹמַיִם, מַאי שְׁנָא יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא מִכָּל יוֹמָא, וַאֲמָרִית לָךְ וּמִן גְּבַר מִגּוּבְרִין, מַאי שְׁנָא טוּרְנוֹסְרוּפוֹס מִכָּל גּוּבְרִין. אָמַר לֵיהּ שָׁרְצָה הַמֶּלֶךְ לְכַבְּדֵנִי. אָמַר לֵיהּ אַף זוֹ שָׁרְצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְכַבְּדָהּ. אָמַר לֵיהּ מְנָאן אַתְּ מוֹדַע לִי, אָמַר לֵיהּ הָרֵי נָהָר סַמְבַּטְיוֹן יוֹכִיחַ, שְׁמוֹשְׁךָ אֲבָנִים כָּל יְמוֹת הַשַּׁבָּת, וּבְשַׁבָּת הוּא נָח. אָמַר לֵיהּ לְנַגְדָּא אַתְּ נָגֵיד לִי, אֶתְמְהָא. אָמַר לֵיהּ וַהֲרֵי הַמַּעֲלָה אֶת הַמֵּת בִּזְכוּרוֹ יוֹכִיחַ, שֶׁהוּא עוֹלֶה כָּל יְמוֹת הַשַּׁבָּת וּבְשַׁבָּת אֵינוֹ עוֹלֶה, וְהַהוּא גַּבְרָא לָוֵי בָּדַק בְּאֲבוּהִי. חַד זִמְנָא צָרִיךְ וּבָדַק בַּאֲבוּהוֹ, וּסְלֵק כָּל יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, וּבְשַׁבַּתָּא לָא סְלֵק. בְּחַד שַׁבַּתָּא אַסְקֵיהּ, אָמַר לֵיהּ אַבָּא מִן דְּמִיתַת אִתְעַבְדִית יְהוּדִי, אֶתְמְהָא. מִפְּנֵי מָה עָלִיתָ כָּל יְמוֹת הַשַּׁבָּת, וְשַׁבָּת לֹא עָלִיתָ. אָמַר לֵיהּ כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ מְשַׁמֵּר אֶת הַשַּׁבָּת אָצְלָכֶם בְּרָצוֹנוֹ, כָּאן הוּא מְשַׁמֵּר אוֹתוֹ בְּעַל כָּרְחוֹ. אָמַר לֵיהּ וְכִי עָמָל יֵשׁ לָכֶם שֶׁאַתֶּם עֲמֵלִים כָּל יְמוֹת הַשַּׁבָּת, וּבְשַׁבָּת אַתֶּם נוֹחִין. אָמַר לֵיהּ כָּל יְמוֹת הַשַּׁבָּת אָנוּ נִדּוֹנִין וּבְשַׁבָּת אָנוּ נוֹחִין.**

<u>נשאלת השאלה</u> – למה טוּרְנוֹסְרוּפוּס הָרָשָׁע לא התגייר ?!

<u>אומרת הגמרא {מסכת ברכות יז, ב}</u> - **אמר רב אשי**: הגויים **בני 'מתא מחסיא' אבירי לב נינהו** רשעים הם, **דקא חזו יקרא דאורייתא תרי זמני בשתא** שהרי הם רואים את כבוד התורה פעמיים בשנה, שהיו נאספים שם ישראל בחודש אדר לשמוע את הלכות פסח מרב אשי, וכן בחודש אלול לשמוע את הלכות החג, **ואף עפ"י כן לא קמגייר גיורא מינייהו** לא התגייר מהם איש.

ניסים לא משנים את האדם !

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

הרב ברוודה מביא לכך ראיה נוספת, מהפרק האחרון במגילת אסתר:

{י, א} וַיָּשֶׂם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מַס עַל הָאָרֶץ וְאִיֵּי הַיָּם: {ב} וְכָל מַעֲשֵׂה תָקְפּוֹ וּגְבוּרָתוֹ וּפָרָשַׁת גְּדֻלַּת מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי מָדַי וּפָרָס.

שואל הרב ברוודה – מה קשור **"מַס עַל הָאָרֶץ וְאִיֵּי הַיָּם"** למגילת אסתר ?! אם אתה רוצה לדעת אם הוא העלה מיסים או הוריד מיסים, תקרא בספר התקציב של 2016 ! ☺

כתוב בגר"א על הפסוק **{אסתר ב, יח} וַהֲנָחָה לַמְּדִינוֹת עָשָׂה** – מה פתאום הוא עשה הנחה ?

פשוט מאוד, הוא לקח את אסתר המלכה ושאל אותה: "מי את, ומאיפה את ?"

"לא יודעת", אמרה לו אסתר.

"מה זה לא יודעת ?! יש לך אלצהיימר נעורים ?!" ☺

{ב, י} לֹא הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת עַמָּהּ וְאֶת מוֹלַדְתָּהּ כִּי מָרְדֳּכַי צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא תַגִּיד.

אמר אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ: "יש לי פטנט , אני יודע כבר איך לגלות מי היא" - עושה הנחה במיסים לכל 127 המדינות. וממילא התחילו להתקבל מכתבי תודה מכל המדינות. חיכה אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ למכתב מאותה מדינה שממנה באה אסתר, ובו יהיה כתוב - "לכבוד מלכנו האהוב והנערץ, תודה רבה שהורדת לנו מיסים ולקחת את בת העם שלנו למלכה !" - בכל יום הוא היה פותח את המכתבים, אבל שום דבר – אף אחד לא יודע מי זאת אסתר!

שימו לב, כמה ניסים יש במגילה – בשנת שלוש למלכו, אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ השתגע, הזמין את אשתו - היא לא באה – חיסל אותה. אח"כ המן רוצה להשיא את בתו לאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, היא שופכת עליו מים מהגג בטעות - קופצת ומתה. אח"כ אסתר מוצאת חן בעיני אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ – אישה בת שבעים! מתחתנת איתו ונכנסת תוך כדי סיכון נפשות ... המן גוזר להשמיד ולהרוג את כל היהודים ... מצליחים לבטל את הגזרה ... הופך היום, מיום אֵבֶל ליום שמחה !

מסתיימת לה המגילה, בשנת שתים-עשרה למלכותו של אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ – ומה עומד לו בראש ???

"תשמע, הפסדתי הרבה כסף מהסיפור הזה !"

מתשע שנים של כאלה מאורעות, לא תפתח את העינים - לא תגיד: "ריבונו של עולם, אם ככה אתה משגיח על עם ישראל אני רוצה להתגייר" ???

שום דבר - יושב במרפסת וחושב כמה כסף הוא הפסיד !!!

ישנם אנשים שיעברו הרבה ניסים, אבל מה שיעניין אותם יהיה 'כמה כסף הם הפסידו' !

רבותי, זה לא אחד ולא שתים, הדבר חוזר על עצמו :

התורה מספרת לנו על בלעם. בלק מזמין אותו לבוא לקלל את ישראל, והקב"ה מזהיר אותו: "אל תלך !"

"אני אבל רוצה ללכת ..."

"אל תלך !"

"אבל אני רוצה ..."

אומרת הגמרא {מסכת מכות י, ב} - **בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו.**

"בסדר תלך ... אבל אוי ואבוי לך אם תוציא משהו מהפה חוץ ממה שאומר לך !"

{במדבר כב, כז} וַתִּרְא הָאָתוֹן אֶת מַלְאַךְ ה' וַתִּרְבַּץ תַּחַת בִּלְעָם וַיִּחַר אַף בִּלְעָם וַיַּךְ אֶת הָאָתוֹן בַּמַּקֵּל: {כח} וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאָתוֹן וַתֹּאמֶר לְבִלְעָם מֶה עָשִׂיתִי לְךָ כִּי הִכִּיתָנִי זֶה שָׁלֹשׁ רְגָלִים ... {לז} וַתֹּאמֶר הָאָתוֹן אֶל בִּלְעָם הֲלוֹא אָנכִי אָתְנֵךְ אֲשֶׁר רָכַבְתָּ עָלַי מֵעוֹדְךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה הַהַסְכֵּן הִסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת לְךָ כֹּה וַיֹּאמֶר לֹא.

רבותי, חמור מדבר !!!

תארו לעצמכם שאתם נוסעים בדרך, פתאום האוטו נעצר ולא נוסע. אתה יוצא החוצה ופותח את מכסה המנוע, פתאום האוטו מתחיל לדבר :

"שלום לך אדוני" ☺

מה היית עושה ???

מדליק אורות חניה ובורח ! מזמין את הרב בצרי שיתקע בשופר, ויחלץ את האוטו ☺ ☺ ☺

"מכסה מנוע מדבר אליי ?!?!" - מיד עוזב את המקום - שם משולש ובורח !

בלעם מדבר עם החמור כאילו זה דבר טבעי: "כן ידעתי ... לא ידעתי... ראיתי ... לא ראיתי ... יש מלאך... אין מלאך..." – לבסוף הוא הולך לקלל !

הוא מגיע לבלק. אומר לו בלק: "תעשה לי שבע מזבחות כאן"

"אני לא רואה ברור. אפשר במקום אחר ?" - עושה איתו קרוסלה בכל מדין - רואה שלא הולך לו לקלל, אז הוא

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

מתחיל לברך **{כד, ה} מַה טֹּבוּ אׇהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל** ...

{י} וַיִּחַר אַף בָּלָק אֶל בִּלְעָם וַיִּסְפֹּק אֶת כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל בִּלְעָם לָקֹב אֹיְבַי קְרָאתִיךָ וְהִנֵּה בֵּרַכְתָּ בָרֵךְ זֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים - קראתי לך לקלל אותם, אתה מברך אותם ?! **{יא} וְעַתָּה בְּרַח לְךָ אֶל מְקוֹמֶךָ אָמַרְתִּי כַּבֵּד אֲכַבֶּדְךָ וְהִנֵּה מְנָעֲךָ ה' מִכָּבוֹד** ... **{כה} וַיָּקָם בִּלְעָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לִמְקֹמוֹ וְגַם בָּלָק הָלַךְ לְדַרְכּוֹ**.

<u>שואלים המפרשים</u> – בשביל מה התורה כותבת שהם 'נפרדו לשלום' ?

האתון מדברת עם בלעם ... בלעם מנסה לקלל ולא מצליח ... במקום שיקום ויאמר: "תשמע, יכל להיות כזה נס, שאני מנסה לקלל ולא הולך?!", החמור מדבר !!! תחזור הביתה ותחשוב: "ריבונו של עולם, אני עוזב את הכל והולך להתגייר" – שום דבר ! כולם הלכו הביתה כאילו לא קרה שום דבר !

<u>מלמדים אותנו רבותינו יסוד</u> – דע לך, אם הדברים שרואה האדם אינם נכנסים לתוך לבו, לא יעזור שום דבר !

<u>בואו נראה בדיוק להיפך, כיצד גדולי ישראל מתנהגים כשקורה להם משהו</u> :

<u>מספרת הגמרא {מסכת ב"ב י, א}</u> - **רב פפא הוה סליק בדרגא** היה עולה בסולם **אישתמיט כרעיה** נשמטה רגלו מעל אחת המדרגות **בעי למיפל** וכמעט נפל...

מה עושה אדם שקורה לו דבר כזה ?

מברך הגומל, ועושה סעודת הודיה בשבת.

שואלים אותו כולם: "מה, חזרת מחו"ל" ?!

"לא, חזרתי מהשמים" ☺

"מה קרה ???"

"כמעט ונפלתי מהסולם"

"הקב"ה יעזור שתיפול כל שבוע, ככה תביא לנו אוכל כל שבת" ☺

חשב רב פפא לעצמו: "רגע, כמעט ונפלתי מהסולם ... הקב"ה רצה להרוג אותי – למה, מי נופל מהסולם ?! או מחללי שבת או עובדי עבודה זרה. הקב"ה רצה להרוג אותי בסקילה. זה שזה לא יצא לפועל, כי הוא ריחם עליי ! אבל הוא דיבר אליי !"

זה מבט של תנאים, שכך היו מסתכלים על כל דבר שהיה קורה להם.

<u>אומרת הגמרא</u> - **א"ל חייא בר רב מדפתי לרב פפא: שמא עני בא לידך ולא פרנסתו** במתן צדקה? על העלמת עין ממתן צדקה, עלול אדם להיענש בעונש חמור כזה. **דתניא: רבי יהושע בן קרחה אומר: כל המעלים עיניו מן הצדקה כאילו עובד עבודת כוכבים. כתיב הכא** שכן כתוב כאן, בענין מי שמסרב להלוות כסף לעניים מחמת שנת השמיטה המתקרבת **{דברים טו-ט} השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל; וכתיב התם** וכתוב שם, לגבי עיר הנדחת **{דברים יג-יד} יצאו אנשים בני בליעל** [להדיח את אנשי העיר לעבודה זרה]. למדנו מכאן, **מה להלן** לגבי עיר הנדחת, מדובר ב**עבודת כוכבים, אף כאן** הסירוב לסייע לעניים, דומה ל**עבודת כוכבים** משום כך, המעלים עין מן הצדקה, עלול להביא על עצמו עונש הדומה לעונשו של עובד עבודה זרה, דהיינו, מעין סקילה.

יש אנשים שיקחו את המעשה הזה ויאמרו: "אין כמו הקב"ה, הוא דואג לנו לפרנסה !!!"

למה ?

"ריבונו של עולם, הפלת אותי מהסולם ? עכשיו אלך ואתפרנס" :

הוא שוכב על הרצפה ומזמין נט"י.

"מה קרה ???"

"לא יכל לזוז ... נפלתי מהסולם ... אני מרגיש שאני הולך למות ... הלך לי חוט השדרה!!!"

כל הדרך הוא צועק "איי...איי...איי...איי"

מגיעים לבית חולים, עושים לו CT - יש לו 'דיסק' רק בלי שירים ☺

"מה יש לך אדוני ?"

"לא יכל לזוז !!!"

יוצא מבית החולים עם ערימת מסמכים, נותן את זה לעו"ד טוב - ברוך ה' יש פרנסה - גם לעו"ד, גם לפצוע המדומה, גם לנכדים וגם לנינים ☺

<u>אומרת הגמרא {מסכת כתובות סו, ב}</u> - **ת"ר מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור והיה יוצא מירושלים והיו תלמידיו מהלכין אחריו ראה ריבה** נערה **אחת שהיתה מלקטת שעורים מבין גללי בהמתן של ערביים כיון שראתה אותו נתעטפה בשערה ועמדה לפניו. אמרה לו רבי פרנסני. אמר לה בתי מי את** ? **אמרה לו בת נקדימון בן גוריון אני. אמר לה בתי ממון של בית אביך היכן הלך** ? **אמרה לו רבי לא כדין מתלין מתלא בירושלים** וכי לא כך היו מושלים משל (מליצה) בירושלים "**מלח ממון חסר**" מה שמחסרים מהממון לצדקה הוא 'מולח' ומקיים את

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

שאר הממון ? מכיון שלא נתן אבי צדקה כראוי כלה ממונו. **ואמרי לה** ויש אומרים שהגרסה בברייתא היא "מלח ממון **חסד**" – הרוצה שיתקיים ממונו יעשה ממנו חסד. שאל אותה ר' יוחנן: **ו**הממון **של בית חמיך היכן הוא** ? **אמרה לו**: **בא זה** הממון של בית אבי **ואיבד את זה** הממון של בית חמי מכיון שנתערב בו**. אמרה לו**: **רבי זכור אתה כשחתמת על כתובתי** ? **אמר להן לתלמידיו**: **זכור אני כשחתמתי על כתובתה של** נערה **זו והייתי קורא בה** שהכניסה לחתן **אלף אלפים דינרי זהב מבית אביה חוץ** ממה שהובטח לה **משל חמיה. בכה רבן יוחנן בן זכאי ואמר**: **אשריכם ישראל בזמן שעושין רצונו של מקום אין כל אומה ולשון שולטת בהם ובזמן שאין עושין רצונו של מקום מוסרן ביד אומה שפלה, ולא ביד אומה שפלה** עצמה, **אלא ביד בהמתן של אומה שפלה.**

בתו של נקדימון בן גוריון יכלה לתלות את הפסד הממון של אביה בגלל מס הכנסה, בגלל השקעה לא טובה וכד'. אבל היא תלתה את זה בכך שהוא לא נתן צדקה !

<u>אומרת הגמרא {מסכת גיטין ז, א}</u> - **אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמין יעשה מהן צדקה** ... **משל לשתי רחילות שהיו עוברות במים אחת גזוזה** מצמרה **ואחת אינה גזוזה. גזוזה עברה** בשלום **ו**אילו זו **שאינה גזוזה לא עברה** שהכביד עליה צמרה וטבעה במים. כן הדבר לגבי האדם ורכושו, שאם יגזוז מרכושו ויתן צדקה, יעבור את העולם הזה בשלום ויכנס לעולם הבא בלא עונש, אך אם יחזיק בכל נכסיו לעצמו, יכשל בעולם הזה וייענש לעולם הבא.

<u>כותב הרמב"ם, באגרת לבנו</u> – דע לך, פרעה הוא סמל ליצר הרע.

אני רוצה להביא דוגמא למעשה שקראתי פעם באחד הספרים, שכל כך מצא חן בעיני :

היה בן אדם שהיה צריך לעבור איזשהו מִדְבָּר במרחק של 5 ק"מ.

אמרו לו – "תשמע, מי שעובר את המדבר הזה, לא חוזר בחזרה. יש שם אריות, דובים, שודדים - פחד אלוקים !"

אבל נתנו לו עצה – "אם בכל זאת אתה מחליט ללכת, תן גט לאשתך: 'אם אני לא חוזר תוך 30 יום, הרי זה גטך'"

הוא כותב גט לאשתו, אבל לפני שהוא יוצא לדרך הוא מתפלל: "ריבונו של עולם, אני יחזקאל בן שרה, מבטיח לך שאם אעבור את המקום הזה בשלום, שעה לפני כניסת שבת אני אהיה כבר בבית כנסת. חוץ מזה, אני אלמד דף היומי גם בבלי וגם ירושלמי, אלמד חוק לישראל, פרק אחד של נביא ועוד שני פרקי זוהר ביום. חוץ מזה, כל הפרנסה שאתה נותן לי – 20% לך !" - ויוצא לדרך ...

מתחיל ללכת ... לא דובים ולא שודדים - מזג אוויר פסטורלי, רק ציפורים מצייצות...

לאחר 4 ק"מ שהוא הולך, הוא אומר: "תשמע ריבונו של עולם, נדרתי יותר מידי בשביל אווירה כזאת. חשבתי אריות ... שודדים ... סתם שיקרו אותי ... לא התכוונתי שעה לפני שבת, רבע שעה לא מספיק?! התכוונתי ללמד ירושלמי ... אי אפשר ללמוד רק תקציר ?!"

ככה הוא ממשיך להתקדם - פתאום בא מולו אריה - "אההה, ריבונו של עולם, חשבת שלא אקיים את הנדר?!?! מה שלחת לי אותו ???" ☺

מה קרה פתאום ???

פשוט מאוד – הוא נמצא בצרה – הוא מוכן להבטיח הכל ! כל מה שתבקש ממנו הוא יעשה !

נוסע יהודי לפגישה דחופה בתל אביב - אם הוא מאחר לפגישה, הוא מפסיד הכל. הוא מחפש חניה ולא מוצא - "ריבונו של עולם, אם אני מוצא חניה – 100 ₪ לקופת העיר !"

הוא רק מסיים להוציא את המילים מהפה, פתאום אחד יוצא מהחניה - "מצאתי ריבונו של עולם, לא צריך תודה". ☺

אם ככה, פרעה מקבל מכות אחת אחרי השניה ולא לומד לקח – הוא נורמלי ???

<u>אומרים חז"ל</u> - זה לא פרעה, כל בן אדם שנמצא בצרה מוכן להבטיח הכל. אבל לאחר שהצרה חולפת, הוא שוכח מהכל !

באותו רגע שהצפרדעים הלכו, הוא שכח מהכל !

<u>אומר לנו ר' ליב חסמן</u> – דע לך, מניסים אנשים לא משתנים. שלא תחשוב שזה רק פרעה. לכל בן אדם, יש 'פרעה קטן' בלבו שמלווה אותו!

נמצאים בשבת מברכין - ר"ח שבט.

דיברתי השבוע עם קרוב משפחה מארה"ב. אמר לי – "תשמע, אני לא יוצא מהבית כבר שלושה ימים. אי אפשר לפתוח את דלת הבית - יש לי 60 ס"מ שלג על הדלת!" – 60 ס"מ - בדיוק בגובה של פרעה ☺

כאן אצלנו, בארץ ישראל, ברוך ה' יש גשם - מהמצח ☺

שום טיפה לא - ר"ח שבט ואין גשם !

מה היה השנה ?! בסכ"ה יומיים גשם- ניסיון, כדי לראות אם העננים עובדים 😐

חקלאים משוועים לגשם ! גשם זה שפע לעולם !

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אומרת הגמרא {מסכת תענית ז, א} - **אָמַר רַבִּי אֶבָּהוּ: גָּדוֹל יוֹם הַגְּשָׁמִים יוֹתֵר מִיּוֹם תְּחִיַּת הַמֵּתִים**.

שום דבר, אפילו עננים אין ! מה פשר הדבר ? אינני יודע. ה**חתם סופר** כותב, שעצירת גשמים באה מעוון לשון הרע. הגמרא אומרת, שעצירת גשמים באה כי פוסקים צדקה ולא נותנים.

אינני יודע לומר לכם על מה לשים דגש. אבל דבר אחד אני יודע – הקב"ה מדבר !

אתה לא יכל להגיד – "תשמע, אמרו שיש חור באוזן" - גם באמריקה יש הרבה חורים, ויש להם שלג . בכל העולם שלג, רק בחור הזה אין ?! הקב"ה מדבר אלינו !!!

יאמר האדם: "מה זה מעניין אותי - יש מים בברז ?! אני רגוע!"

אתם יודעים מי אמר את זה ?! פרעה! – שלא נהיה כמוהו !

נמצאים בימי השובבי"ם, ימים של חשבון נפש. שאף אחד לא יהיה כמו פרעה ! כל אחד יקח ללבו את הדברים שדיברנו עליהם, נתחזק בע"ה , ונזכה שהחודש הזה יהיה לששון ולשמחה ולגאולה שלימה במהרה בימינו אמן ואמן !!!

<u>פרשת וארא – ה' צְבָאוֹת עִמָּנוּ – שנת תשע"ו.</u>

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת וארא. ד' לשונות של גאולה, מופיעות בפרשה.

אומרת התורה: **{ו, ו} לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבִשְׁפָטִים גְּדֹלִים: {ז} וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרָיִם.**

כנגד ד' לשונות הגאולה, תיקנו לנו חז"ל לשתות ד' כוסות של יין בליל הסדר.

<u>נשאלת השאלה</u> – למה תיקנו חז"ל כנגד ד' לשונות של גאולה, שתיית ד' כוסות של יין ?

אם נאמר שהמקור הוא כנגד ד' פעמים 'כוס', שמופיע בחלומו של שר המשקים כמו שדורשים חז"ל, ממילא זה מובן. אבל אם מדובר ששתיית הד' כוסות כנגד ד' לשונות של גאולה, מדוע שותים דוקא יין ?

<u>שאל הגאון ר' שלמה זלמן אוירבך</u> – אפשר לאכל ארבעה אגוזים, או ארבעה מיני בשר, ולומר שהם כנגד ד' לשונות של גאולה. מה פתאום נצטווינו לשתות ד' כוסות של יין כנגד ד' לשונות של גאולה ?!

ענה הגאון ר' שלמה זלמן אוירבך תשובה נפלאה:

אין מאכל שיש בו תוספת הנאה בכל פעם שמוסיפים באכילתו, כמו היין. כשאתה אוכל את חתיכת הבשר הראשונה – אתה נהנה ממנה. אבל לאחר החתיכה הראשונה – אין לך תוספת הנאה - זה אותו הטעם, רק אתה מרגיש שבע יותר. לא כך הדבר ביין. אלא בכל לגימה ולגימה, מרגיש האדם תוספת הנאה.

אלו שמבינים ביין יודעים, שבכל תוספת יין גודלת ההנאה ממנו. אם ככה, כל שלב בגאולה, הוא שלב גבוה יותר בתהליך הגאולה. לכן תיקנו לנו שתיית ד' כוסות של יין בדוקא, כי בכל כוס יין גודלת ההנאה מקודמו - ממש כמו בתהליך הגאולה.

<u>אם אלו הם פני הדברים, הייתי רוצה לדבר על נקודה אחת שקשורה לליל הסדר</u> :

בליל הסדר אנו פותחים תחילה במצות **קָדֵשׁ** - קידוש, כמו בכל שבת ומועד. השלב הבא – **וְרָחַץ** – נוטלים ידיים, כהכנה לדבר השלישי שעושים בליל הסדר, והוא – **כָּרְפַּס**: לוקחים חתיכה מדבר שברכתו 'אדמה' (סלרי, תפ"א , גזר, קולרבי וכד') ומטבילים אותו במי מלח. מברכים עליו 'בורא פרי האדמה', ומכוונים בברכה הזו, לפטור גם את המרור שנאכל במהלך הסדר.

<u>נשאלת השאלה</u> – מה הסיבה שלוקחים חתיכת ירק שברכתו 'אדמה' ומטבילים במי מלח ?

<u>אומרת הגמרא {מסכת פסחים קיד, ב}</u> - **כי היכי דתיהוי היכירא לתינוקות** כדי לעשות הרבה סימני היכר לתינוקות בנוגע ללילה זה, להתמיהם ולעוררם לשאול.

<u>נשאלת השאלה</u> – מאיפה אנחנו יודעים שהדבר מעורר אצל הילדים שאלות ?

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

התשובה פשוטה - כי **בעל ההגדה** תיקן על כך שאלה: "**מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל-הַלֵּילוֹת** ? **שֶׁבְּכָל-הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מְטַבְּלִין אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת וְהַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְּעָמִים**"

אם ככה, כדי שישאלו הילדים שאלה, תיקנו לנו חז"ל שניקח דבר שטיבולו במשקה, ניטול ידיים תחילה, הילד ישאל '**מַה נִּשְׁתַּנָּה**', ובמהלך ליל הסדר נענה לו על השאלה.

<u>נשאלת השאלה</u> – אם כל המטרה היא כדי שהילדים ישאלו שאלות, אפשר לעשות עוד הרבה דברים מלבד אוכל : האבא ימחה כפיים ג' פעמים, והילד ישאל: "אבא, שבכל הלילות אין אדם מוחה כפיים אפילו פעם אחת, הלילה הזה שלש פעמים ?!" – חסר פעולות לעשות ?! למה דוקא באוכל ?

השאלה הבאה – **"שֶׁבְּכָל-הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מְטַבְּלִין אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת וְהַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְּעָמִים** ?"

לוקחים מרור ומטבילים בחרוסת.

אם היינו מטבילים כבר פעם אחת, ולאחר מכן פעם נוספת, הילד היה שואל: "למה הלילה הזה מטבילים ב' פעמים ?". אבל ההטבלה השניה תהיה רק בשלב מאוחר יותר - לאחר ה**מָּגִיד** .

<u>נשאלת השאלה</u> – למה דוקא כאן נכנסה השאלה הזאת ?

<u>כדי לבאר את הדברים, נצטרך תחילה לענות על שאלה</u>:

כל הלילה הזה בנוי על הילדים, שכן מצוה אותנו התורה: "**וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר**" – מצוה לספר לילדים באותו הלילה, את סיפור יציאת מצרים. עד כדי כך, שבמהלך השנה, כאשר הבן מגיע לשאול את האבא שאלות, התשובה שברוב המקרים הוא עונה לו "אני לא יודע, תשאל את אמא" ☺ . אבל בליל הסדר, האבא הופך להיות 'אלוף הידיעות' – לכל שאלה יש לו תשובה !

אם כן, מה שונה הלילה הזה מכל שאר הלילות ?! זה הרי כמו כל מצות חינוך בתורה – יש לך מצוה לחנך את הילד בהנחת תפילין ... יש מצוה לחנך אותו בלבישת ציצית וכו'.

<u>אם כן, נשאלת השאלה</u> - מה הענין, שדוקא הנקודה המרכזית של הלילה הזה, היא סביב הילדים ?

בפרשת בֹּא, מצוה התורה לספר לילדים על מכת הארבה:

אומרת התורה **{י, ב} וּלְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בִנְךָ וּבֶן בִּנְךָ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם וגו'.**

<u>נשאלת השאלה</u> – מדוע דוקא במכה הזו, אנו מצווים לספר לילדים על מה שעשה הקב"ה לְמִצְרַיִם במצרים, מה מונח כאן?

<u>אומרים רבותינו</u> – משום שבמכת ארבה, הסכים כבר פרעה לשחרר את בני ישראל. אבל היתה לו דרישה – רק הגברים הולכים והילדים נשארים, שנאמר **{י, יא} לֹא כֵן לְכוּ נָא הַגְּבָרִים וְעִבְדוּ אֶת ה' כִּי אֹתָהּ אַתֶּם מְבַקְּשִׁים** וגו'.

<u>אומר רש"י</u> - **כי אותה אתם מבקשים.** (אותה עבודה) בקשתם עד הנה, נזבחה לאלהינו, ואין דרך הטף לזבוח – א"כ, למה אתם צריכים לקחת אותם אתכם ?!

אמר לו משה רבינו – **{שם ט} וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בִּנְעָרֵינוּ וּבְזִקֵנֵינוּ נֵלֵךְ בְּבָנֵינוּ וּבִבְנוֹתֵינוּ בְּצֹאנֵנוּ וּבִבְקָרֵנוּ נֵלֵךְ כִּי חַג ה' לָנוּ** - כולם יוצאים – גם הילדים !

אם כן, בשלמא במכת ארבה – אתה מספר לילדים '**אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם**' – למה ?! כי אתה אומר לילדים: "תדעו לכם, אלמלא שרצינו שגם אתם תבואו, לאחר מכת ארבה כבר היינו יוצאים. אבל נשארנו שם שלשה חדשים נוספים רק בגללכם – כי לא הסכמנו לצאת בלעדיכם !"

עפ"י הדברים הללו, יש לנו תירוץ מדוע אנו מצווים בליל הסדר על '**לְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בִנְךָ וּבֶן בִּנְךָ**'.

אבל בכל זאת נשאלת השאלה – מדוע כל הלילה הזה, מבוסס על סיפור לילדים ?

<u>שאלה נוספת שהייתי רוצה לעמוד עליה</u>:

דנה הגמרא מהי חרוסת:

<u>אומרת הגמרא {מסכת פסחים קט"ז, א}</u> – **רבי אלעזר ברבי צדוק אומר**: טיבול המרור בחרוסת, **מצוה** הוא שתיקנו חכמים **וכו'. מאי** מה ה**מצוה**, כלומר, מדוע תיקנו חכמים טיבול זה? **רבי לוי אומר**: **זכר לתפוח** החרוסת [העשויה מתפוחים] באה להזכיר את עץ התפוח, שהיו בנות ישראל יולדות תחתיו במצרים. **ור' יוחנן אומר**: החרוסת [הדומה בצורתה לאדמת חומר מגובלת במים] נתקנה **זכר לטיט** של בנין שהעבירו בו את אבותינו במצרים. **אמר אביי**: מכיון שנחלקו האמוראים בטעם מצות חרוסת, **הלכך צריך לְקַהוּיֵי** צריכים להחמיצו, דהיינו, שיתנו בתוכו תפוחים ויין ושאר דברים שיש בהם חמיצות, **וגם צריך לסמוכיה** לעשותו עב וסמיך ע"י הוספת הרבה מאכלים כתושים לתוכו. צריך **לקהוייה זכר לתפוח, וצריך לסמוכיה זכר לטיט.**

<u>נשאלת השאלה</u> – איך עושים חרוסת ?

<u>מסביר תוספות</u> - ובתשובת הגאונים מפרש לעשות חרוסת בפירות שנדמה לכנסת ישראל בשיר השירים תחת התפוח עוררתיך כפלח הרמון התאנה חנטה אמרתי אעלה בתמר אגוז אל גנת אגוז ושקדים על שם ששקד הקב"ה על הקץ.

כאשר מביאים לשולחן פירות שאינן משבעת המינים, ובנוסף גם פירות משבעת המינים – את מי מקדימים בברכה ?! את הפירות משבעת המינים !

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אם ככה, נשאלת השאלה – מדוע לא הקדים תוספות במתכון החרוסת, את הפירות משבעת המינים תחילה? למה פתח דוקא בתפוח ?!

שאלה נוספת שצריכה ביאור:

בשיר השיר, ישנם שני פסוקים המדברים על התפוח, שנאמר {ב, ג} **כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דוֹדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי**. ועוד נאמר {ח, ה} **מִי זֹאת עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל דּוֹדָהּ תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ שָּׁמָּה חִבְּלַתְךָ אִמֶּךָ שָּׁמָּה חִבְּלָה יְלָדַתְךָ**.

נשאלת השאלה – מדוע מביא תוספות את הפסוק בשיר השירים, שנמצא בפרק ח' – "**תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ**" ולא מביא את הפסוק שנמצא בפרק ב' – "**כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר**" ?

אומרים חז"ל {מסכת שבת פח, א} - **א"ר חמא ברבי חנינא**: **מאי דכתיב** מה פירוש הכתוב **{שיר השירים ב-ג} כתפוח בעצי היער וגו'**? **למה נמשלו ישראל לתפוח**? כדי **לומר לך**: **מה** [כשם] ש**תפוח זה פריו קודם לעליו, אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע.**

אם כן יוצא, שהתפוח הראשון הוא מעמד הר סיני. והתפוח השני הוא קריעת ים סוף.

אם אלה הם פני הדברים, בואו נתחיל בשיעור ולקראת סיום נחזור לליל הסדר:

ידועים דברי ר' צדוק הכהן מלובלין, שבכל מקום שכתוב דבר בפעם הראשונה, הוא המקור לכל התורה כולה.

כותב ר' צדוק הכהן מלובלין {פרי צדיק, מועדים} – **וידוע דכל אות במקום שנזכר ראשונה בתורה, שם מרומז שורש קדושת האות כדמוכח בגמרא {ב"ק נה.}**.[7]

אומר המדרש {בראשית רבה, פרשה יז, אות ו} - **וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה (בראשית ב, כא), רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן אָמַר מִן סִטְרוֹהִי, הֵיךְ מַה דְּאַתְּ אָמַר (שמות כו, כ): וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן. וּשְׁמוּאֵל אָמַר עִלָּעָא חָדָא מִבֵּין שְׁתֵּי צַלְעוֹתָיו נָטַל, תַּחְתֶּיהָ אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא (בראשית ב, כא): תַּחְתֶּנָּה. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי מִתְּחִלַּת הַסֵּפֶר וְעַד כָּאן אֵין כְּתִיב סַמ"ךְ, כֵּיוָן שֶׁנִּבְרֵאת** האישה **נִבְרָא שָׂטָן עִמָּהּ.**

בואו נסביר את דברי המדרש:

חז"ל הקדושים אומרים רק דבר אחד – הקב"ה לא יכל לתת לשטן להתחיל ולהחטיא את האדם, שהרי האדם נברא כדי להתמודד. כל זמן שלא נבראה האישה, אין לו את הכוחות להתמודד מול היצר הרע. אבל באותו הרגע שנבראה האישה, אמר הקב"ה לשטן: "בראתי לו עזר כנגדו, כעת אתה יכל להתחיל לעבוד". פירוש הדבר, שכאשר נבראה האישה, נברא גם הכוח להתמודד עם הניסיונות. לכן נאמר "**כֵּיוָן שֶׁנִּבְרֵאת** האישה **נִבְרָא שָׂטָן עִמָּהּ**" – אפשר כבר להיכנס לניסיון !

אם כן, בכל מקום שמופיע הדבר לראשונה, הוא היסוד לכל התורה כולה.

אם אלה הדברים, הייתי רוצה לעמוד על מילה אחת בפרשת השבוע, שהיא היסוד לכל התורה כולה:

המילה 'צבא', מופיעה בפעם הראשונה בתורה בפרשת השבוע.

אומרת התורה: {ו, כו} **הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר ה' לָהֶם הוֹצִיאוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל צִבְאֹתָם**... {ז, ד} **וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵכֶם פַּרְעֹה וְנָתַתִּי אֶת יָדִי בְּמִצְרָיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת צִבְאֹתַי אֶת עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בִּשְׁפָטִים גְּדֹלִים**.

בפרשת שבוע הבא, פרשת בֹּא, מזכירה התורה את הענין פעמיים נוספות:

{יב, יז} **וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצּוֹת כִּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת צִבְאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם** ... {יב, מא} **וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יָצְאוּ כָּל צִבְאוֹת ה' מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם.**

זו לא הפעם הראשונה, שהמילה 'צבא' מופיעה בתורה. הפעם הראשונה שמופיעה המילה, היא בראשית הבריאה, שנאמר {**בראשית ב, א**} **וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם**.

נשאלת השאלה – מדוע נקרא עם ישראל, בשם 'צבאו של הקב"ה' ?

אומר רבינו בחיי – **והוצאתי את צבאותי**. קרא הכתוב לישראל צבאותי לפי שהם כנגד צבא הגלגלים י"ב שבטים

---

[7] **א"ר יהושע, הרואה טי"ת בחלומו סימן יפה לו. מאי טעמא וכו' אלא הואיל ופתח בו הכתוב תחילה** (רש"י: טי"ת שכתובה ראשון בתורה נאמרה לטובה) שמבראשית עד וירא אלקים את האור כי טוב (בראשית א, ד) לא כתיב טי"ת.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

כנגד י"ב מזלות[8]. ועוד שהם נמשלים לכוכבים שנאמר {דברים א} והנכם היום ככוכבי השמים לרוב. ועוד ירמוז צבאותי אל הצבא העליון ויהיה שעור הכתוב והוצאתי את צבאותי של מעלה עם עמי בני ישראל של מטה. וזהו שאמרו גלו למצרים, שכינה עמהם. ואם שכינה עמדה בגלות ק"ו לשאר העליונים. וזהו שאמרו רז"ל צבאות שם קדש הוא ואינו נמחק, לפי שלא נקרא צבאות אלא על שם שרי צבאות מעלה, וזהו שהזכיר {שמות יב} יצאו כל צבאות ה', כלומר העליונים והתחתונים.

רש"י כותב את הדברים בשורה אחת, בתחילת פרשת שמות:

{שמות א, א} וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיְמָה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

כותב רש"י - **ואלה שמות בני ישראל.** אע"פ שמנאן בחייהן בשמותם, חזר ומנאן במיתתן, להודיע חבתן שנמשלו לכוכבים, שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם, שנאמר המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא (ישעי' מ, כו. שמו"ר א,ג.).

אם אלה הדברים, בואו ניכנס לעומק הדברים:

אומרים לנו חז"ל, שלקב"ה ישנם שבעים שמות וכך גם לעם ישראל. מתוך השבעים שמות, ישנם שבעה שמות שאינם נמחקים.

כותב השולחן ערוך {יו"ד סימן רע"ו, ס"ט, הלכות כתיבת ספר תורה} - **אָסוּר לִמְחֹק אֲפִלּוּ אוֹת אַחַת מִשִּׁבְעָה שֵׁמוֹת שֶׁאֵינָם נִמְחָקִים, וְלֹא מֵאוֹתִיּוֹת הַנִּטְפָּלוֹת מֵאַחֲרֵיהֶם כְּגוֹן ך' שֶׁל אֱלֹהֶיךָ וכ''ם שֶׁל אֱלֹהֵיכֶם. וְאֵלּוּ הַשִּׁבְעָה שֵׁמוֹת: שֵׁם הַוָּיָה; וְשֵׁם אֲדנוּת; וְאֵל, אֱלוֹהַ, אֱלֹהִים; שַׁדַּי; צְבָאוֹת. וְיֵשׁ גּוֹרְסִין גַּם כֵּן אֶהְיֶ''ה אֲשֶׁר אֶהְיֶ''ה** (טוּר).

מקור דברי השולחן ערוך, הם מדברי גמרא במסכת שבועות.

אומרת הגמרא {מסכת שבועות לה, א-ב} - **יש שמות שנמחקין** שמותר למוחקם, **ויש שמות שאין נמחקין** שאסור למוחקם. **אלו הן שמות שאין נמחקין**: **כגון 'אל', 'אלהיך', 'אלהים', 'אלהיכם', 'אהיה אשר אהיה', 'אלף דלת', ו'יוד הי', 'שדי', 'צבאות'; הרי אלו אין נמחקין. אבל 'הגדול', 'הגבור', 'הנורא', 'האדיר', ו'החזק', ו'האמיץ', 'העזוז', 'חנון', ו'רחום', 'ארך אפים', ו'רב חסד'; הרי אלו נמחקין.** הרי ש'חנון' ו'רחום' ושאר כינויים אינם קדושים, שכן אינם נחשבים שמות של הקב"ה, אלא תוארים שבהם תיארוהו המקראות. מדוע, אם כן, שבועה באחד הכינויים מחייבת? **אמר אביי**: **מתניתין** במקרה של משנתנו, תובע המשביע עדין ב'חנון' או ב'רחום', **במי שהוא חנון במי שהוא רחום קאמר** כוונתו להשביעם במי שהוא חנון, או במי שהוא רחום, כלומר בה'. מקשה הגמרא: **א''ל רבא** לאביי: **אי הכי** אם כן, **בשמים ובארץ נמי** גם כמשביע עדים ב'שמים ובארץ' תחשב השבועה שבועה בה', ויתחייבו, שהרי **במי שהשמים והארץ שלו קאמר** כוונתו [מן הסתם] להשביעם במי שהשמים והארץ שלו! והלא שנתה משנתנו: "[השביעם] בשמים ובארץ, הרי אלו פטורים"! השיב אביי: **הכי השתא** איזו השוואה זו? **התם** שם, לגבי השבעה 'חנון' או ב'רחום'. **כיון דליכא מידי אחרינא דאיקרי** כיון שאין דבר אחר שנקרא "**רחום**" ו"**חנון**" במקרא, **ודאי במי שהוא חנון ודאי במי שהוא רחום קאמר** בודאי התכוון להשביעם במי שהוא חנון או במי שהוא רחום, כלומר בה'. **הכא** אבל כאן, לגבי שבועה 'בשמים ובארץ', **כיון דאיכא** כיון שיש דברים הנקראים '**שמים**' **ו'ארץ', בשמים ובארץ קאמר** מסתבר שהתכוון התובע להשביעם בשמים ובארץ ממש, לא בה'. **ת''ר**: **כתב** אדם את האותיות **'אלף'** וְ-**'למד' מאלהים**, או **'יה'**, אותיות יו"ד ה"ה **מה'' הרי זה אינו נמחק** אף על פי שלא גמר את אותו השם שהתכוון לכתוב, מפני שזוגות האותיות הללו שכתב הם שמות לעצמם. אבל כתב **שין דלת משדי, אלף דל"ת מאדני**, או **צדי בית מצבאות, הרי זה נמחק. רבי יוסי אומר**: '**צבאות**', אפילו **כולו נמחק שלא נקרא** ה' **צבאות אלא על שם ישראל** אשר הם נתכנו 'צבאות', כמו **שנאמר {שמות ז-ד} והוצאתי את צבאותי את עמי בני ישראל מארץ מצרים. אמר שמואל: אין הלכה כרבי יוסי.**

אומר **האבות דרבי נתן** {נוסח ב', פרק מד}– למ"ד, **ישראל נקראו 'צבאות' ומלאכי השרת נקראו 'צבאות'... אי אתה יודע איזה גדול** אתה לא יודע מי יותר גדול , צבא של מטה או של מעלה? **כשהוא אומר "והוצאתי את צבאותי את עמי בני ישראל {שמות ז, ד} [ישראל] אתם גדולים לפני יותר ממלאכי השרת.**

בא ה**אור החיים** הקדוש ואומר - **והוצאתי את צבאותי את עמי וגו'**. צריך לדעת מי הם הצבאות, ואם הם ישראל היה לו לומר את צבאות עמי בני ישראל. ואולי כי יכוין ה' לרשום בתורה הפלגת מעלתינו אצלו כי אין לו צבאות מיוחדים לו כישראל, ולזה אם היה אומר את צבאות עמי וגו' היה מקום לומר כי ה' יש לו הרבה צבאי צבאות וזה אחד מהם, לזה אמר **את צבאותי** סתם לומר הרשומים ואין צורך לומר צבא פלוני כי באומרך צבאות ה' אחד הוא המיוחד, ואחר כך אמר מי הוא זה ואיזה הוא את **עמי בני ישראל**, ויתבאר הכתוב על דרך כלל ופרט אין בכלל צבאותי אלא הפרט שהם בני

---

[8] שכן מספרת התורה על חלומותיו של יוסף **{בראשית לז, ט} וַיַּחֲלֹם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיְסַפֵּר אֹתוֹ לְאֶחָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חָלַמְתִּי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי** – שמש זה יעקב אבינו, ירח זה רחל או בלהה, ואחד עשר כוכבים הם י"א השבטים מלבד יוסף.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

ישראל, ומעתה לא יקרא בכינוי צבאות ה' אלא ישראל המרוממים והמעולים.[9]

<u>אם אלה הם פני הדברים, בואו ניכנס לקטע מתוך תפילת שחרית</u>:

לפני תפילת 18 בכל בוקר, אנו {בני עדות אשכנז} אומרים: **צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלֵנוּ גְּאָלֵנוּ ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. בָּרוּךְ אַתָּה ה' גָּאַל יִשְׂרָאֵל**.

בני עדות ספרד לא אומרים את הנוסח הזה, אלא אומרים: **וְגֹאֲלֵנוּ גְּאָלֵנוּ ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. בָּרוּךְ אַתָּה ה' גָּאַל יִשְׂרָאֵל**.

אם בשני הנסחים אנו אומרים משפט אחד משותף – "**וְגֹאֲלֵנוּ גְּאָלֵנוּ ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. בָּרוּךְ אַתָּה ה' גָּאַל יִשְׂרָאֵל**" – פירוש הדבר, שיציאת מצרים היתה ע"י שמותיו של הקב"ה – **'ה'** ו- **'צְבָאוֹת'**. כלומר, יציאת מצרים היתה ע"י שם הוויה בצירוף שם **'צְבָאוֹת'**.

אם כן, יש להבין – מדוע יצאו עם ישראל ממצרים, בשם שנקרא **'צְבָאוֹת'** ?

<u>אומר המדרש {שמות רבה, פרשה ג, אות ו}</u> - **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, אָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר מַמָּל, אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, שְׁמִי אַתָּה מְבַקֵּשׁ לֵידַע, לְפִי מַעֲשַׂי אֲנִי נִקְרָא** שמי משתנה לפי התפקיד **פְּעָמִים שֶׁאֲנִי נִקְרָא בְּאֵל שַׁדַּי, בִּצְבָאוֹת, בֵּאלֹהִים, בַּה': כְּשֶׁאֲנִי דָּן אֶת הַבְּרִיּוֹת, אֲנִי נִקְרָא: אֱלֹהִים, וּכְשֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה מִלְחָמָה בָּרְשָׁעִים, אֲנִי נִקְרָא: צְבָאוֹת** לומדים את זה מפסוק בנביא {ישעיה יג, ד} ה' צְבָאוֹת מְפַקֵּד צְבָא מִלְחָמָה **וּכְשֶׁאֲנִי תּוֹלֶה עַל חַטָּאָיו שֶׁל אָדָם, אֲנִי נִקְרָא: אֵל שַׁדַּי, וּכְשֶׁאֲנִי מְרַחֵם עַל עוֹלָמִי, אֲנִי נִקְרָא ה', שֶׁאֵין ה' אֶלָּא מִדַּת רַחֲמִים, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לד, ו): ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, וֶהְוֵי: אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אֲנִי נִקְרָא לְפִי מַעֲשָׂי.**

אם ככה, נוכל להבין טוב מאוד איך יצאנו ממצרים – אותנו הוציא הקב"ה במידת הרחמים, שנאמר "**גֹּאֲלֵנוּ ה'**", ואילו במלחמה בָּמִצְרַיִם הוא נילחם בשם **'צְבָאוֹת'**.

בשעה שפוקד הקב"ה את שמואל, ללכת ולצוות את שאול למחות את עמלק, אומר הנביא **{ש"א טו, ב}** "**כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת פָּקַדְתִּי אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׂם לוֹ בַּדֶּרֶךְ בַּעֲלֹתוֹ מִמִּצְרָיִם**. כלומר המלחמה בעמלק היא בעזרת השם **צְבָאוֹת** – כי המלחמה ברשעים נעשית ע"י השם **צְבָאוֹת**.

מביא ה**באר משה** מאוז'רוב, את דברי ה**בני יששכר** בספרו **מגיד תעלומה**:

מביאה הגמרא, כמה טעמים לבאר כנגד מה נתקנו שמונה עשרה ברכות בתפילת העמידה:

<u>אומרת הגמרא {מסכת ברכות כח, ב}</u>- **הני** אלו **י"ח** ברכות שמזכירים בתפילת העמידה **כנגד מי** נתקנו? **א"ר הלל בריה דר' שמואל בר נחמני: כנגד י"ח אזכרות** של שם ה' **שאמר דוד {תהילים כט-א} בהבו לה' בני אלים**. ביאור נוסף: **רב יוסף אמר**: **כנגד י"ח אזכרות** של שם ה' **שבקריאת שמע**. **א"ר תנחום אמר רבי יהושע בן לוי: כנגד שמונה עשרה חוליות שבשדרה** שיש בעמוד השדרה של כל אדם.

<u>כותב ה**באר משה** מאוז'רוב</u> – ונפלא מה שביאר בעל ה**בני יששכר** ז"ל בספרו **מגיד תעלומה** {ברכות שם} דכיון שְׁמָחְנה למדו עניני תפלה, הנה תקנו ח"י ברכות כנגד ח"י אזכרות שבמזמור כ"ט בתהלים, והוסיפו אח"כ ברכת המינים נגד שם א-ל שבמזמור הנ"ל, וח"י הויות ושם א-ל בגימטריא "צב-אות"[10]

<u>עפ"י הדברים האלה, חשבתי לומר</u>:

אולי זו הסיבה, שבפתיחה לתפילת העמידה אנו אומרים: "**וְגֹאֲלֵנוּ גְּאָלֵנוּ ה' צְבָאוֹת** – למה ? לפי שכעת אנו הולכים להתפלל י"ט ברכות. אבל יש לנו רק י"ח הויות ?!

נכון, אבל אומר **המגיד תעלומה** שיש שם נוסף – 'א-ל' שנמצא במילה 'צבאות' – המכילה י"ח אזכרות של הויה ועוד פעם אחת 'א-ל', ולכן "**וְגֹאֲלֵנוּ גְּאָלֵנוּ ה' צְבָאוֹת**".

ישנו סידור עם ביאורי התפילה, למרן הגאון ר' חיים קנייבסקי שליט"א, הנקרא בשם **תפילה למשה**.

<u>כותב הגאון ר' חיים קנייבסקי</u> – **גואלנו ה' צבאות שמו**. בכמה דוכתי בענייני הגאולה שנאמר בהן הכינוי 'ה' צבאות', כגון הכא והוא פס' בישעיה {מז, ד} וכן בישעיה {מד, ו} כה אמר ה' מלך ישראל וגואלו ה' צבאות, ובירמיה {נ, לד} גואלם חזק ה' צבאות שמו, ובישעיה {נא, טו} רוגע הים ויהמו גליו ה' צבאות שמו (וקריעת ים סוף היתה גמר גאולת מצרים) ועיין גם מלכים {ב' יט, לא}. והעניין בזה שיחזירנו לארץ ישראל צבאות צבאות, שע"ש כך נקרא 'צבאות' כמו שאמרו בשבועות ל"ה, ב שלא נקרא צבאות אלא על שם ישראל, שנאמר והוצאתי את צבאותי את עמי ב"י מארץ מצרים.

עפ"י דבריו יוצא, שהשם 'צבאות' הוא שם השייך לגאולת עם ישראל.

---

[9] אומר האור החיים הקדוש, שהפסוק בא להסביר לנו שעם ישראל נחשב לחשוב ביותר, מכל צבאות ה' .

[10] פירוש הדבר, שבשם 'צבאות' [גימ' 499] ישנם 18 הויות [468] ופעם אחת 'א-ל' [31].

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

ישנו סידור שנכתב לפני כ – 900 שנה ע"י בעל **הרוקח**, ר' אליעזר מגרמיזא. שם הוא מביא, שאין לומר את הפס' **"גֹּאֲלֵנוּ ה' צְבָאוֹת"**, אלא מה ?

כותב בעל **הרוקח** – צור ישראל קומה לעזרת ישראל כאשר עשית כבר במצרים. ופדה כנאומך יהודה וישראל כאשר דברת בפיך, כי פדה ה' את יעקב. ברוך אתה ה' גאל ישראל וגואלו מיד חזק ממנו.[11]

צור ישראל א', לעזרת ישראל ב', יהודה וישראל ג', גאל ישראל ד', כנגד ד' דגלים שיציל מד' גליות. בצור ישראל י"ד תיבות וס' אותיות [12] כנגד ס' ריבוא שהציל ביום י"ד בניסן, וכן בי"ד בניסן יגאלנו כאשר שמע למצרים יחילו כשמע צור[13].

אנחנו היום אומרים את התוספת **"וְנֶאֱמַר: גֹּאֲלֵנוּ ה' צְבָאוֹת"**, כי סומכים על דברי **ספר המנהיג**.

כותב **ספר המנהיג** {דיני תפילה, סימן ב' ס' מ} – ויש שנהגו לומר צור ישראל קומה בעזרת ישראל ברוך אתה ה' גאל ישראל. ושמעתי כנגד חמשה ישראל הכתובים בפסוק אחד בפרשת בהעלותך[14] ונזכרים חמשה פעמים כנגד ה' חומשי תורה בשביל חבתן של ישראל לפני הקב"ה.

ממשיך **הרוקח** ואומר - ומצאתי כותב וז"ל: גם בזה שגו צרפתים הרבה מאוד ששמעתי שמוסיפים ב'צור ישראל' ואומרים 'גואלינו ה' צבאות שמו קדוש ישראל', וסמך שלהם על מה שנמצא כתוב שר' מאיר ש"ץ[15] זצ"ל היה אומרו, וטעות הוא בידם, כי חלילה שעלה על לבו אותו צדיק מעולם לאומרו, כי בקי היה ר' מאיר ש"ץ זצ"ל בסודות ובמדרשים וטעמים ...

אם אלה הדברים, הייתי רוצה לבאר מה מונח בשם הזה, של **"גֹּאֲלֵנוּ ה' צְבָאוֹת"**:

נשאלת השאלה – כמה פעמים ביום, אנחנו מאזכרים את השם **"ה' צְבָאוֹת"**?

בקריאת הקרבנות בכל בוקר, אומרים בני עדות ספרד: **"ה' צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: ה' צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ".**

לעומתם, בני עדות אשכנז אומרים כל פסוק ג' פעמים : {ג' פעמים} **ה' צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה**: {ג' פעמים} **ה' צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ**: {ג' פעמים} **ה' הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ**.

אח"כ יש את 'הודו' – **ה' צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: ה' צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ**. אח"כ, בברכות קריאת שמע אומרים: **"קָדוֹשׁ | קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, ה' צְבָאוֹת, מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ"**. אח"כ, לאחר תפילת העמידה: **וּבָא לְצִיּוֹן** ... **וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ | קָדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.**

לפני תפילת המנחה, אנו אומרים קרבנות – וגם שם מופיע: **"ה' צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: ה' צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ".**

אם כן, חוזרים פעם אחר פעם במהלך התפילות בכל יום על **"ה' צְבָאוֹת".**

אומר הירושלמי {ברכות פ"ה, ה"א} – **ר' חזקיה רבי יעקב בר אחא ר' יִסָּא** אמר **בשם רבי יוחנן, לעולם לא יהא הפסוק הזה זז מתוך פיך {תהילים מו, יב} ה' צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה** והתפלל. **ר' יוסי בי ר' אֶבון ר' אבהו** אמרו **בשם ר' יוחנן וחֶברייא,{תהילים פד, יג} ה' צבאות אשרי אדם בֹּטֵח בך** והתפללו. **ר' חזקיה** אמר **בשם ר' אבהו, יהי רצון לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שתצילנו משעות החצופות הקשות הרעות היוצאות המתרגשות לבוא לעולם** והתפלל.

אומר ה**ראשית חכמה** {שער האהבה פ"ט} – ועם היות שיש פרטים רבים בפירוש הפסוקים לרוב התועלת שבהם, מכל מקום הענין הכולל הוא שצריך לשים לעולם נגד עיניו ההשגחה העליונה ולכך אמר אל יהא פסוק זה זז מפיך שהרי אומר 'ה' צבאות עמנו' הורה על אהבתו הגדולה עם ישראל שעם היות שה' נקרא צבאות שהוא שר על הצבאות העליונים, מכל מקום השגחתו עמנו ועוד שהוא משגב ומגן לשמור אותנו מפגעי העולם והוא סלה בלי הפסק.[16]

אם אלה הדברים, נאמר רק עוד נק' אחת לפני שנתחיל לסגור קצוות:

---

[11] לפי שצריך לומר לפני תפילת העמידה, ד' פעמים את המילה 'ישראל':

[12] אם תספור את התיבות מ'צור ישראל' ועד 'גאל ישראל' תקבל י"ד תיבות וששים אותיות.

[13] לפי שיצאו ישראל ממצרים בי"ד בניסן עם ששים ריבוא אנשים, לכן תיקנו אנשי כנסת הגדולה שיהיו כאן י"ד תיבות וששים אותיות – לכן אסור להוסיף מעבר לזה .

[14] **{ח, יט} וַאֲתָּנָה אֶת הַלְוִיִּם נְתֻנִים לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֹהֶל מוֹעֵד וּלְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגֶף בְּגֶשֶׁת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֹּדֶשׁ.**

[15] 'ברוך שאמר': אם אני לא טועה, הוא היה מחבר ההקדמות שאומרים בני אשכנז בבוקר חג השבועות

[16] אם כן, הפס' הזה בא ללמדנו, שמכל הצבאות שישנם לקב"ה בעולם, הוא מחבב ומשגיח באופן נצחי על עם ישראל!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

בשעה שפונה חנה לקב"ה ומבקשת שיתן לה ילד, אומר הנביא **{ש"א, א, יא} וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר ה' צְבָאוֹת אִם רָאֹה תִרְאֶה בָּעֳנִי אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים וּנְתַתִּיו לה' כָּל יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ.**

<u>אומרת הגמרא {מסכת ברכות לא, ב}</u> - **ותדר נדר ותאמר ה' צבאות. אמר רבי אלעזר: מיום שברא הקב''ה את עולמו לא היה אדם שקראו להקב''ה 'צבאות', עד שבאתה חנה וקראתו צבאות.** ולמה השתמשה חנה בשם הזה? **אמרה חנה לפני הקב''ה: רבש''ע! מכל צבאי צבאות** של ברואים **שבראת בעולמך, קשה בעיניך שתתן לי בן אחד?! משל למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו. בא עני אחד ועמד על הפתח אמר** העני **להם: תנו לי פרוסה אחת** של לחם. **ולא השגיחו עליו. דחק** העני את עצמו פנימה **ונכנס אצל המלך. א''ל** למלך: **אדוני המלך! מכל סעודה שעשית קשה בעיניך ליתן לי פרוסה אחת** של לחם?!

<u>אומר המדרש {ילקוט שמעוני, שמואל, רמז ע"ח}</u> - **אמר רבי יהודה ברבי סימון: אמרה חנה לפני הקב"ה: רבש"ע, יש צבא למעלה יש צבא למטה, הצבא של מעלה לא אוכלים ולא שותים ולא פרים ורבים ולא מתים אלא חיים לעוה"ב, והצבא של מטה אוכלים ושותים ופרים ורבים ומתים ואינם חיים, ואיני יודעת מאי זו צבא אני, אם מצבא של מעלה אני לא אהא לא אוכלת ולא שותה ולא מולידה ולא מתה אלא חיה לעולם, ואם מצבא של מטה אנכי אהא מולידה ואוכלת ושותה.**[17]

אם כן, חנה היתה הראשונה שפנתה לקב"ה בשם 'צבאות'.

<u>נשאלת השאלה</u> – מדוע היא לא פנתה בשם שד"י ?

התשובה פשוטה מאוד – כי ידעה חנה, שכדי להשיג ילדים עדיף לפנות לקב"ה בשם שנקרא 'צבאות' – כי היות ו'צבאות' הכוונה לעם ישראל שהם ששים ריבוא, ונאמר **{שמות ז, ד} וְהוֹצֵאתִי אֶת צִבְאֹתַי אֶת עַמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם** – הכוונה לששים ריבוא שיצאו ממצרים – פנתה חנה ואמרה: "ריבונו של עולם, תן לי ילד אחד שיהיה חלק מתוך הצבא שלך!"

<u>בואו ניכנס לעוד קטע אחד, ובזה נסיים את ההקדמה</u>:

בספר **באר משה** של האדמו"ר מאוז'רוב, פרשת השבוע, הוא מאריך מאוד בענין השם שנקרא 'צבאות'. בתוך דבריו, הוא מביא פסוק מהנביא ישעיה **{ה, ז} כִּי כֶרֶם ה' צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל וגו'** – עם ישראל נקרא אצל הקב"ה בשם 'כרם'.

לבני עדות אשכנז, יש פיוט שהם אומרים אותו כמה וכמה פעמים ביום הכיפורים – "**אָנוּ צֹאנֶךָ וְאַתָּה רוֹעֵנוּ, אָנוּ כַרְמֶךָ וְאַתָּה נוֹטְרֵנוּ**".

מביא ה**באר משה** דברי גמרא:

<u>אומרת הגמרא {מסכת מנחות נג א-ב}</u> - **יבא ידיד בן ידיד ויבנה ידיד לידיד בחלקו של ידיד ויתכפרו בו ידידים. יבא ידיד, זה שלמה המלך** שנקרא 'ידיד' **דכתיב {שמואל ב יב-כה} וישלח ביד נתן הנביא ויקרא שמו ידידיה בעבור ה'. בן ידיד, זה אברהם, דכתיב** שהקב אמר לאברהם **{ירמיה יא-טו} מה לידידי בביתי**? **ויבנה 'ידיד', זה בית המקדש, דכתיב** אודות המקדש **{תהילים פד-ב} מה ידידות משכנותיך. 'לידיד', זה הקב''ה, דכתיב {ישעיה ה-א} אשירה נא לידידי. בחלקו של ידיד, זה בנימין, שנאמר {דברים לג-יב} לבנימין אמר ידיד ה' ישכן לבטח עליו. ויתכפרו בו ידידים, אלו** בני **ישראל דכתיב {ירמיה יב-ז} נתתי את ידידות נפשי בכף אויביה.**

<u>אומר ה**באר משה** מאוז'רוב</u> – ואמרו {מנחות נג, ב}: ידיד – זה הקב"ה ולמדו מפסוק זה, והרי בפסוקים אלו מדובר במצב כזה שישראל השחיתו את הכרם ובכל זאת נקרא הקב"ה ידיד לישראל.

וראיה לדברינו נראה ממה שאמרו {ב"מ פג, ב} שהיה ויכוח בין ר' אלעזר ב"ר שמעון שעסק בתפיסת גנבים, לבין יהושע בן קרחה שהתנגד לכך, ושלח לו "עד מתי אתה מוסר עמו של אלקינו להריגה", שלח ליה: קוצים אני מכלה מן הכרם, שלח ליה יבוא בעל הכרם ויכלה את קוציו, ופירש"י "בעל הכרם", הקב"ה, כי כרם ה' צבאות בית ישראל.

אם כן פירוש הדבר, שגם גנבים לא מוציאים מכרמו של הקב"ה – תשאיר לו, את הטיפול בהם !

<u>אם אלה הדברים, בואו נתחיל לסגור קצוות</u>:

עם ישראל יצא ממצרים בקיצור ימים – שבמקום ארבע-מאות שנה, יצאו לאחר מאתים ועשר שנים.

מה הסיבות לכך ?

ידועים דברי חז"ל, שאם היו נשארים עוד רגע אחד, היו שוקעים בשער החמישים ולא היה לעם ישראל תקומה ממנו – דברים ידועים.

הייתי רוצה להביא יסוד נפלא נוסף:

סיבה נוספת שמביאים חז"ל – כי קושי השעבוד השלים. פירוש הדבר, העבודה היתה קשה יותר, ובנוסף היו עובדים יותר שעות.

---

[17] **'ברוך שאמר'**: אמרה חנה: "ריבנו של עולם תחליט מאיפה אני: אם אני מפמליה של מעלה אז תיקח אותי מפה, ואם אני מפמליה של מטה, שאוכלים ושותים ופרים ורבים אז תן לי ילד!"

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

דבר נוסף, עם ישראל עבדו יותר אנשים ממה שהיה ב'תוכנית המקורית'. פירוש הדבר, אם בתוכנית המקורית היה כתוב שיעבדו שני מיליון אנשים – בפועל, עבדו ארבעה מיליון אנשים ולכן יצאו ממצרים כמעט במחצית הזמן. אם ככה, עצם העובדה שעם ישראל התרבה במצרים באופן לא טבעי – שילדה כל אישה ששה בכרס אחד – גרם ליציאה המוקדמת ממצרים.

<u>נשאלת השאלה</u> – איך התרבו כ"כ עם ישראל, הרי הגברים לא היו חוזרים לבתיהם במשך שנים ?!

<u>אומרים חז"ל {מסכת סוטה יא, ב}</u> - **דרש רב עוירא: בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים.** ש**בשעה ש**היו הנשים **הולכות לשאוב מים הקב"ה מזמן להם דגים קטנים בכדיהן,** וכאשר היו **שואבות מחצה מים ומחצה דגים, ובאות ושופתות** ומניחות **שתי קדירות** על גבי הכירה **אחת של** מים **חמין** לרחוץ את רגלי בעליהן בשדה, **ואחת של דגים** להאכיל את בעליהן בשדה, **ומוליכות** אותן **אצל בעליהן לשדה, ומרחיצות אותן** במים חמים, **וסכות אותן** בשמן, **ומאכילות אותן** דגים **ומשקות אותן, ונזקקות להן** לביאה **בין שפתים** בין מצרי השדות, **שנאמר {תהילים סח-יד} אם תשכבון בין שפתים וגו'.** מציינת הגמרא דבר נוסף שזכו לו בני ישראל בזכות אותן נשים: **בשכר תשכבון בין שפתים** שקיימו נשים צדקניות **זכו ישראל לביזת מצרים, שנאמר** בהמשך אותו פס': **{תהילים סח-יד} כנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ** כלומר, עם ישראל נמשל ליונה מחופה בכסף, וכנפיו מחופים בזהב נוצץ מביזת מצרים. **וכיון שמתעברות באות לבתיהם, וכיון שמגיע זמן מולדיהן** זמן לידתן, **הולכות ויולדות בשדה תחת** עץ **התפוח, שנאמר {שיר השירים ח-ה} תחת התפוח עוררתיך וגו' והקב"ה שולח משמי מרום מי שמנקיר ומשפיר אותן** מלאך שמנקה את הולדות ומיישב את אבריהם שניתקו ממקומם מחמת הלידה, **כחיה זו** כמילדת זו **שמשפרת את הולד** שמיישבת את אברי הולד במקומם, **שנאמר** לגבי הטובות שעשה ה' לישראל במצרים **{יחזקאל טז-ד} ומולדותיך ביום הולדת אותך לא כרת שרך** לא היתה לך מילדת לחתוך את חבל טבורך, **ובמים לא רֻחצת למשעי** להחליק את בשרך **וגו'**. ונאמר בהמשך {שם, ט}: וָאֶרְחָצֵךְ בַּמַּיִם וָאֶשְׁטֹף דָּמַיִךְ מֵעָלָיִךְ וָאֲסֻכֵךְ בַּשָּׁמֶן. **ו**מלאך זה היה **מלקט להן** לתינוקות **שני עגולין** שני סלעים עגולים כעין ככרות, **אחד של שמן ואחד של דבש, שנאמר {דברים לב, יג}: וַיְנִקֵהוּ דְבַשׁ מִסֶּלַע** וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר. **וכיון שמכירין בהן מצרים** וכאשר היו המצרים מבחינים בהם היו **באין להורגן ונעשה להם** לתינוקות **נס** ו**היו נבלעין בקרקע, ומביאין** המצרים **שוורים וחורשין על גבן** כדי להורגם, **שנאמר {תהילים קכט, ג}: על גבי חרשו חרשים וגו'. לאחר ש**היו המצרים **הולכין היו** התינוקות **מבצבצין ויוצאין** מן הקרקע **כעשב השדה** ... **וכיון שמתגדלין** ולאחר שגדלו היו אותם ילדים **באין עדרים עדרים** קבוצות קבוצות **לבתיהן, שנאמר ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים.**

<u>נשאלת השאלה</u> – מה פירוש '**תחת התפוח**' – נכון שלפי פשוטם של דברים, היו שם עצי תפוחים. אבל לכאורה, מה פתאום עצי תפוחים במצרים, הרי מצרים זה לא מקום לגידול עצי תפוחים?![18]

נכון, אפשר לומר שבמסגרת הניסים שעשה הקב"ה לישראל במצרים, הוא עשה נס וגדלו עצי התפוחים. אבל אם מדברים על נס, למה דוקא עצי תפוחים ?! אפשר גם אקליפטוס ! מה פתאום בחר הקב"ה מכל סוגי העצים, דוקא עצי תפוחים ?!

<u>אם אלה הדברים, הייתי רוצה לומר יסוד נפלא ביותר</u>:

הגמרא אמנם מביאה את מסירות הנפש שהיתה לנשות ישראל. אבל היא לא כותבת את מה שכתוב במדרש בפרשת פקודי:

<u>כותב המדרש {תנחומא, פקודי, אות ט}</u> - **אַתָּה מוֹצֵא, בְּשָׁעָה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בַּעֲבוֹדַת פֶּרֶךְ בְּמִצְרַיִם, גָּזַר עֲלֵיהֶם פַּרְעֹה שֶׁלֹּא יְהֵיוּ יְשֵׁנִים בְּבָתֵּיהֶן, שֶׁלֹּא יְהֵיוּ מְשַׁמְּשִׁין מִטּוֹתֵיהֶן. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר חֲלַפְתָּא, מָה הָיוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל עוֹשׂוֹת. יוֹרְדוֹת לִשְׁאֹב מַיִם מִן הַיְאוֹר, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָיָה מַזְמִין לָהֶם דָּגִים קְטַנִּים בְּתוֹךְ כַּדֵּיהֶן, וְהֵן מוֹכְרוֹת וּמְבַשְּׁלוֹת מֵהֶן וְלוֹקְחוֹת מֵהֶן יַיִן וְהוֹלְכוֹת לַשָּׂדֶה וּמַאֲכִילוֹת אֶת בַּעֲלֵיהֶן שָׁם, שֶׁנֶּאֱמַר: וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה (שמות א, יד). מְשֻׁהֶיהָ אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין, נוֹטְלוֹת הַמַּרְאוֹת וּמַבִּיטוֹת בָּהֶן עִם בַּעֲלֵיהֶן, זֹאת אוֹמֶרֶת אֲנִי נָאֶה מִמֵּךְ, וְזֶה אוֹמֵר אֲנִי נָאֶה מִמֵּךְ, וּמִתּוֹךְ כָּךְ הָיוּ מַרְגִּילִין עַצְמָן לִידֵי תַאֲוָה וּפָרִין וְרָבִין, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא פּוֹקְדָן לְאַלְתָּר. רַבּוֹתֵינוּ אוֹמְרִין, יֵשׁ מֵהֶן יוֹלְדוֹת שִׁבְעִים בְּבֶטֶן אֶחָת. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: שִׁשָּׁה בְּכֶרֶס אֶחָד, וְיֵשׁ אוֹמְרִים: שִׁבְעִים עָשָׂר בְּכֶרֶס אֶחָד, וְיֵשׁ אוֹמְרִים: שִׁשִּׁים רִבּוֹא. מִי שֶׁאוֹמֵר שִׁבְעִים, דּוֹרֵשׁ פָּרוּ וְיִשְׁרְצוּ (שמות א, ז). מִי שֶׁאוֹמֵר שִׁשָּׁה פָּרוּ וְיִשְׁרְצוּ וְיִרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד הֲרֵי שִׁשָּׁה. מִי שֶׁאוֹמֵר שִׁבְעִים עָשָׂר, פָּרוּ שִׁבְעִים, וְיִשְׁרְצוּ שִׁבְעִים כּוֹ', הֲרֵי שִׁבְעִים עָשָׂר. וּמִי שֶׁאוֹמֵר שִׁשִּׁים רִבּוֹא, שֶׁכָּתוּב בַּדָּגִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם (בראשית א, כ), וְכָאן כָּתוּב וַיִּשְׁרְצוּ. וְכָל הַמְּנָיָן הָאֵלּוּ, מִן הַמַּרְאוֹת, וְכָתוּב בָּהֶן וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם (שמות א, ז). וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ (שמות א, יב). בִּזְכוּת אוֹתָן הַמַּרְאוֹת שֶׁהָיוּ מַרְאוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וּמַרְגִּילוֹת אוֹתָן לִידֵי תַאֲוָה מִתּוֹךְ הַפֶּרֶךְ, הֶעֱמִידוּ כָּל הַצְּבָאוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: יָצְאוּ כָל צִבְאוֹת ה' מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם (שמות יב, מא). וְאוֹמֵר: הוֹצִיא ה' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל צִבְאֹתָם. כֵּיוָן שֶׁאָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה לַעֲשׂוֹת אֶת הַמִּשְׁכָּן, עָמְדוּ כָּל**

[18] שלפי פשוטם של דברים, עצי התפוחים צריכים קור כדי לגדול, וראיה לכך שבארץ ישראל התפוחים גדלים בגולן.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

יִשְׂרָאֵל וְנִתְנַדְּבוּ, מִי שֶׁהֵבִיא כֶּסֶף וּמִי שֶׁהֵבִיא זָהָב אוֹ נְחשֶׁת וְאַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלּוּאִים, הֵבִיאוּ בְּזְרִיזוּת הַכֹּל. אָמְרוּ הַנָּשִׁים, מַה יֵּשׁ לָנוּ לִתֵּן בִּנְדבַת הַמִּשְׁכָּן. עָמְדוּ וְהֵבִיאוּ אֶת הַמַּרְאוֹת וְהָלְכוּ לָהֶן אֵצֶל מֹשֶׁה. כְּשֶׁרָאָה מֹשֶׁה אוֹתָן הַמַּרְאוֹת, זָעַף בָּהֶן. אָמַר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, טְלוּ מַקָּלוֹת וְשַׁבְּרוּ שׁוֹקֵיהֶן שֶׁל אֵלּוּ. הַמַּרְאוֹת לְמָה הֵן צְרִיכִין. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, עַל אֵלּוּ אַתָּה מְבַזֶּה. הַמַּרְאוֹת הָאֵלּוּ הֵן הֶעֱמִידוּ כָּל הַצְּבָאוֹת הַלָּלוּ בְּמִצְרַיִם. טֹל מֵהֶן וַעֲשֵׂה מֵהֶן כִּיּוֹר נְחשֶׁת וְכַנּוֹ לַכֹּהֲנִים, שֶׁמִּמֶּנּוּ יִהְיוּ מִתְקַדְּשִׁין הַכֹּהֲנִים, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחשֶׁת וְאֶת כַּנּוֹ נְחשֶׁת בְּמַרְאֹת הַצֹּבְאֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ (שמות לח, ח), בְּאוֹתָן הַמַּרְאוֹת שֶׁהֶעֱמִידוּ אֶת כָּל הַצְּבָאוֹת הָאֵלֶּה.

אומרת התורה {פרשת ויקהל לח, ח} **וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחשֶׁת וְאֶת כַּנּוֹ נְחשֶׁת בְּמַרְאֹת הַצֹּבְאֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד.**

<u>אומר רש"י</u> – **במראת הצובאת.** בנות ישראל היו בידן מראות, שרואות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן, והיה מואס משה בהן, מפני שעשויים ליצר הרע, אמר לו הקדוש ברוך הוא קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים. כשהיו בעליהם יגעים בעבודת פרך, היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה ומאכילות אותם ונוטלות המראות, וכל אחת רואה עצמה עם בעלה במראה ומשדלתו בדברים, לומר אני נאה ממך, ומתוך כך מביאות לבעליהן לידי תאוה ונזקקות להם, ומתעברות ויולדות שם, שנאמר (שיר השירים ח ה) תחת התפוח עוררתיך, וזהו שנאמר במראות הצובאות.

<u>נשאלת השאלה</u> – אם כן, למה מאס משה באותם המראות ?

<u>אומר ה**מושב זקנים** מבעלי התוספות</u>- **במראות הצובאות.** פרש"י במראות ממש כו'. ומה שפי' שהיה משה מואס בהם, אע"פ שקבל מידם כומז שהוא מאוס יותר מזה. וי"מ במראות הצובאות. לאו אעשייתו קאי, אלא אמקום נתינתו שנתן אותו מהלאה למזבח לצד צפון, כדי שיראו אותו נשים הצובאות אל פתח אהל מועד, ויתנו אל לבן השקאת הסוטה שהוא ממימיו. וי"מ דלכך נעשה הכיור ממראות לפי שכהן המקריב את קרבנה של אישה היה צריך להקריבה לשמה, ואסור להסתכל בפניה, ולכך נעשה הכיור כמו מראה הנשים עומדת אצל הכיור ומסתכלת בו והכהן מסתכל בכיור ומכירה. וי"מ דלכך הקפיד משה במראות הצובאות שהוא על הכיור בין ההיכל ובין המזבח, ופתח ההיכל היה פתוח וכשנכנס כהן גדול לפנים ועובד העבודה הוא בתוך המראות וישראל שהיו בעזרה רואין כל עבודת כהן שעושה, ע"י המראות וכאלו היה לפנים, ומאי אהני הך דכתיב {ויקרא טז, יז} וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש, כיון שהיו רואים אותו ודמותו ועבודתו תוך המראות, ולכך הקפיד משה. וי"מ לכך הקפיד משה, לפי שממנו היו הכהנים מקדשים ידיהם ורגליהם ושוחים לתת ידיהם על רגליהם, ונראה כאלו משתחוים לבבואה שלהם ולדמותם הנראית תוך המראות.

אם כן יוצא, שבאמצעות המראות הללו הוקם עם ישראל – צבאו של הקב"ה ! כאן קיבל הקב"ה את השם '**ה' צבאות**' !

<u>כותב ה**שפתי כהן** {פרשת ויקהל}</u> – הכיור היה נתון בין אהל מועד ובין המזבח והיה מפסיק עליהם שלא יראו, לזה עשה משה הכיור מאותן המראות כדי שממנו יראו כל מה שבפנים. ולפי המדרש, פירוש צובאות שהעמידו צבאות ע"י, וע"י שרתה השכינה על ישראל, שאין השכינה שורה פחות מס' רבוא וע"י נתרבו, שנאמר יצאו כל צבאות ה', קרא אותם צבאות ה' לפי ששרתה עליהם שכינה, כמו שכתב רש"י ז"ל.

<u>אומר ר' שמשון רפאל הירש</u> – לכן כתוב **בְּמַרְאֹת הַצֹּבְאֹת** ולא **מָהֶמַּרְאֹת הַצֹּבְאֹת** – לקחו את כל המראות שהביאו הנשים, ומהם עשו כיור, כדי להראות כמה חביב העמדת הצבא של הקב"ה ע"י נשות ישראל.

אם ככה, נוכל לומר דבר נפלא:

צבא, מופיע בפעם הראשונה בפסוק **{בראשית ב, א} וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם.**

<u>אומר ר' שמשון רפאל הירש</u> – בצבא השמים ובצבא הארץ, ישנו מלך אחד שכל הצבא נשמע לו, וזוהי המעלה הגדולה של '**וְהוֹצֵאתִי אֶת צִבְאֹתַי**' – שכל הצבא נשמע לקב"ה – ששים ריבוא אנשים, כולם דבקים בקב"ה, הולכים לקבל תורה !

בא הספר **שערי ליל הסדר**, ואומר דבר נפלא ביותר:

ליל הסדר זהו לילה, שכל – כולו שייך לילדים, שנאמר "**וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר**".

<u>שאלנו</u> – למה דוקא לילדים ?!

כי כל היציאה ממצרים שיצאנו לפני הזמן - אתם יודעים למה? כיון שנשות ישראל הביאו ילדים לעולם – ששה בכרס אחד, במסירות נפש ! ובכך הביאו לעולם את 'צבאו של הקב"ה' !

לכן, איך נציין את הענין הזה בתחילת הסעודה ? באו חז"ל הקדושים, ותיקנו לנו את הסדר של ליל הסדר ואמרו – **קָדֵשׁ** - קידוש, כמו בכל שבת ומועד. **וְרָחַץ** – למה צריך את זה ?! כדי להסביר, בזכות מי יצאנו ממצרים – אתה ניגש לכיור ונוטל ידיים בתוכו, כדי להיזכר באותו כיור מהמראות הצובאות – אותו כיור שבזכותו העמידו לקב"ה לְגיונות ! –

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

בשלב הזה, שואלים מיד הילדים – "**אבא, מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל-הַלֵּילוֹת** ?", ואז אתה אומר לו: "בן, אתה יודע מה נשתנה ?! כי הלילה הזה יצאנו ממצרים ששים ריבוא בני ישראל – אתה יודע בזכות מי ? בזכות אימותינו הקדושות שמסרו את נפשן, והעמידו לגיונות לקב"ה!"

אם ככה, נוכל להבין דבר נפלא ביותר:

לאחר "**וְרָחָץ**" לוקחים כל דבר שברכתו 'אדמה' ומטבילים במי מלח – לא קוראים לו תפוח אדמה, ולא גזר ולא קולרבי, אלא "**כָּרְפַּס**".

<u>נשאלת השאלה</u> - מה פירוש **כָּרְפַּס** ?

יש אומרים: **כָּ**ל **רְ**"ת **כ**לל **ר**אשון **פּ**ה **ס**גור.

ה**מגן אברהם** אומר – **כָּרְפַּס** אותיות ס' פרך – ששים ריבוא עבדו עבודת פרך.

<u>כותב הספר **מטעמי יצחק**</u> – **כרפס** נוטריקון **כ**ל **ס**וס **ר**כב **פ**רעה. ובהיות נטבעו בים סוף טובלין במי מלח, ר"ל כל סוס רכב פרעה טבעו בים סוף.

<u>כותב הספר **משגב לדך**</u> – **קדש** הוא שעשו קידוש ה' לשחוט תועבת מצרים[19]. **ורחץ** לשון בטחון, בלשון ארמי שבטחו בהקב"ה וקדשו שמו[20] ... ועוד אחרת **כרפס**, שם רמז לנשים צדקניות דאמרו חז"ל: בזכותן נגאלו שהיה עולה בכדיהן מחצה מים ומחצה דגים ומוליכות לבעליהן ונזקקין להם בין שפתים, וזהו **כ'ר** היא האישה שהיא **כר** לבעלה ע"י **פ'ס** לשון פיוס[21], שמפייסין ואח"ך בועלין עי"ז יחץ הגלות.

אם כן, איך מעוררים את הענין הזה ?

נוטלים ידיים תחילה - לא לסעודה, אלא לדבר שטיבולו במשקה.

ומהי המטרה של זה ?

המטרה היא אחת – כדי לעורר את ענין הכיור, שנבנה בזכות המראות הצובאות, שבזכותן יצאנו ממצרים לפני הזמן!

<u>אם אלה הדברים, נוכל כעת להבין דבר נפלא ובזה לסיים</u>:

<u>כותב הספר **שערי ליל הסדר**</u> – ובגמרא במסכת שבת {פח, א} דרשו, שהתפוח מקדים פריו לעליו, וזהו רמז לנעשה קודם לנשמע, מהו 'נעשה ונשמע', ללא שום חשבונות, וכמו כן העמדת צבאות רבות היה ללא חשבון, כי אם כדי לעמיד צבא ה'.

אם כן, חז"ל לא הביאו ראיה על התפוח מהפס' **{שיר השירים ב, ג} כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר** אלא מהפס' **{שיר השירים ח, ה} תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ**.

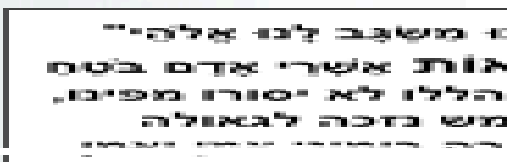
<u>שאלנו</u> – למה ?

<u>כותב הספר **שערי ליל הסדר**</u> - ויש להוסיף רמז נאה, **צבאו"ת**, בגימטריא **התפו"ח** [499], וזהו **תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ**, כדי לבא להיות צבאות השם יתברך.

אם ככה, נוכל כעת להבין :

לפני תפילת העמידה אנו אומרים "**גּאֲלנוּ ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל**" – שבשם הזה גאל אותנו הקב"ה ממצרים !

כל הגאולות באות בשם **צְבָאוֹת**, כך אומר הגאון ר' חיים קנייבסקי.

---

[19] **'ברוך שאמר'**: קדש עצמך בקרבן פסח.

[20] **'ברוך שאמר'**: שבארמית נקראת מידת הביטחון בלשון 'רחץ', שכן אנו אומרים בָּ – "**בָּרִיךְ שְׁמֵהּ**" – "**לָא עַל אֱנָשׁ רָחִיצְנָא**", ולכן **ורחץ** הוא מלשון ביה אנא רחיץ מלשון בוטח, וכמו שתרגם אונקלוס הפסוק {ויקרא כו, ה} וישבתם לבטח בארצכם, לבטח רגם אונקלוס 'לרוחצן', ביה אנא רחיץ, הכוונה הנני בוטח בהשי"ת!

[21] **'ברוך שאמר'**: שהיו הגברים מוכים במכות קשות, והיו הולכות הנשים ומפייסות אותם ומשתתפות איתם בסבלם, ומהפיוס הזה הוקם בית ישראל.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net